

euskara ikasten ari garenon aldizkaria

Amelia Barquin:

**"Hizkuntzaren
erabileran antzeman
daiteke hiztunaren
pentsatzeko eta
mundua ikusteko
modua".**

Gaurgero:

Hemendik aurrera,
egin dezagun
euskaraz

**Sekuentzia
didaktikoa:**

*Hamaika pauso
eleberria*

Bidaia:

Marrakex,
Afrikako atea

Musika:

Jamixel
bakarlaria

GIPUZKOA

ANDOAIN

ERNAITZA LIBURUDENDA
Zumea, 2
20140 ANDOAIN

BERGARA

ELKAR MEGADENDA BERGARA
Ibargarai, 12
20570 BERGARA
bergara@elkar.com

DONOSTIA

HONTZA LIBURUDENDA
Okendo, 4
20004 DONOSTIA

ELKAR MEGADENDA DONOSTIA
Fermin Calbeton, 21-30
20003 DONOSTIA
fcalbeton@elkar.com

ELKAR MEGADENDA
Bergara, 6
20005 DONOSTIA
bergarakalea@elkar.com

IRUN

ELKAR MEGADENDA IRUN
Colon pasealekua, 8
20300 IRUN
irun@elkar.com

OSKARBI LIBURUDENDA
Colon pasealekua, 11
20302 IRUN

TOLOSA

ELKAR MEGADENDA TOLOSA
Aroztegieta, z/g.
20400 TOLOSA
tolosa@elkar.com

OÑATI

IBARRONDO LIBURUDENDA
Plaza. Fueros, 10
20560 OÑATI

ZARAUTZ

GAROA LIBURUDENDA
Trinidad, 7
20800 ZARAUTZ

BIZKAIA

BARAKALDO

MILOS PALENZUELA
LIBURUDENDA
Uribe Merindadea, 14
48901 BARAKALDO

BASAURI

BIOK LIBURUDENDA
Dr. Garay, 11
48970 BASAURI

BILBO

CASA DEL LIBRO-URQUIJO
Alda. Urquijo, 94
48009 BILBO

CASA DEL LIBRO,
LA LIBRERÍA
Colon de Larreategi, 41
48009 BILBO

MACEDA LIBURUDENDA
Santa Clara, 16
48006 BILBO

HERRIAK LIBURUDENDA
Licenciado Poza, 11
48008 BILBO

VERDES LIBURUDENDA
Correo, 7a
48005 BILBO

ELKAR MEGADENDA BILBO
Iparragirre, 26
48011 BILBO
iparragirre@elkar.com

LIZARDI LIBURUDENDA
Heliodoro de la Torre, 9
48014 BILBO

CAMARA LIBURUDENDA
Euskalduna, 6
48008 BILBO

BINARIO LIBURUDENDA
Iparragirre, 9 bis
48009 BILBO

KUKUMA LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 21
48001 BILBO

KIRIKIÑO LIBURUDENDA
Colon de Larreategi, 11
48001 BILBO

LAUAXETA LIBURUDENDA
Rodríguez Arias, 45
48011 BILBO

DURANGO

HITZ LIBURUDENDA
Artekalea, 14
48200 DURANGO

LEIOA

ARTAZA LIBURUDENDA
E.H.U. Leioako Kanpusa
Posta kutxa 56
48940 LEIOA

SANTURTZI

TEMAS LIBURUDENDA
Pagazaurtundua, 3
48980 SANTURTZI

ARABA

GASTEIZ

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
San Prudencio, 7
01005 GASTEIZ
sanprudencio@elkar.com

CASA DEL LIBRO-AXULAR
LIBURUDENDA
Arka, 11
01005 GASTEIZ

STUDY LIBRERÍA
Fueros, 12
01004 GASTEIZ

AYALA LIBURUDENDA

ELKAR MEGADENDA GASTEIZ
Apraiztarrak, 1-Campus
01006 Araba
campus@elkar.com

NAFARROA

ARBIZU

BERIAIN LIBURUDENDA

ETXARRI

KAXETA LIBURUDENDA

IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
San Gregorio, 3
31001 IRUÑEA

AUZOLAN LIBURUDENDA
(Berria)
Tutera, 16
31003 IRUÑEA

ELKAR MEGADENDA IRUÑEA
A.M. Larraona, z/g.
Golem Eraikina
31008 IRUÑEA
amlarraona@elkar.com

LIBRERÍA EL PARNASILLO
Castillo de Maya, 45
31004 IRUÑEA

IPARRALDEA

BAIONA

ELKAR MEGADENDA BAIONA
Arsenal Plaza
64100 BAIONA
baiona@elkar.com

06

14

24

27

30

36

06 GAURGERO

- Euskal Herriko lehenengo Baserri Antzokia Bizkaiko Txorierrin
- Orendaingo errota, lan eta lan
- Hemendik aurrera, egin dezagun euskaraz
- Maialen Araolaza: "Operacion Triunfori esker, nire ibilbide profesionaleko adar gehienak batu ditut"

14 SEKUENTZIA DIDAKTIKOA

Ramon Saizarbitoriaren *Hamaika pauso* eleberria

23 HAMAIKA TRIKIMAILU

Marta Kopinska

24 ELKARRIZKETA

Amelia Barquin: "Hizkuntzaren erabileran antzeman daiteke hiztunaren pentsatzeko eta mundua ikusteko modua".

27 BIDAIA

Marrakex, Afrikako atea

30 MUSIKA

Jamixel, bakarleri eta *Kalakan* taldeko kide

32 KOMIKIA

Etxahun, kartografoa (4. atala)

36 KULTURONTZIA

- Kubo-Kutxa Arte Aretoan: San Sebastian, esparru sakratu eta profanoari buruz. Imaginario garaikidea
- Argitalpen berriak

Ikasbil atarian ikusgai

418

Testuen/ariketen maila:

A1 A2 B1 B2 C1 C2

ERREDAKZIOA:

Eskarne Lopetegi
Esther Isasa
Mª Ixabel Valcarlos
Ion Imanol Iturriotz
Jose Frantzisko Zinkunegi
Iñaki Aranberri

Azaleko argazkia:
Josefko Arantzabal

DISEINUA ETA MAKETAZIOA:
Zirrimarra/Truke
(Andoain-Beasain)

INPRIMATEGIA:
GERTU
Oñati, Gipuzkoa

LEGEZKO GORDAILUA
BI- 2251/81
ISSN: 0212-6788

Euskal Autonomia Erkidegoko
Administrazio Orokorra
HABE
www.habe.euskadi.net
Tel. 943 02 26 00
Faxa: 943 02 26 01
e-mail: argitalpenak@habe.org
Harpidetzak: harpidetzak@habe.org

Ikasbil atarian (www.ikasbil.net) eta HABE aldizkariaren erredakzioan jasotako galdera batzuk jaso ditugu, beti bezala, txoko honetan zuei erakusteko. Hona hemen hil honetakoak:

HABEko erredakzioko kideoi, agur.

Aldizkariaren azken zenbakian, "Intxorta 1937 Kultur Elkarte"ri buruzko testuan, 11. orrialdean "Aitajauna" eta "Amandrea" hitzak erabiltzen dira eta euren esanahia azaltzean, "Aita pontekoa. *Padrino*" eta "Ama pontekoa, ama besoetakoa. *Madrina*" ematen dira. Nik ez dut uste horrela direnik horiek. Debagoienean hitz horiek ez dira sinonimoak. Gainera bi pareak dira lurralde horretan arrunki erabiltzen direnak: "Aitajauna - Amandrea" eta "Aitapontekoa - Amapontekoa", baina esanahi guztiz ezberdina dute. Lehenen sinonimoak "Aitona-Aitaita eta Amona-Amama -Abuelo-Abuela" lirakeke hurrenez hurren; eta "Aita besoetakoa eta Ama besoetakoa -Padrino-Madrina" besteenak. Pare biak ongi bereizten dira herri horietan. Goinafarreraz, berriz, nahasten direla esango nuke, "Aitautxi (Aitabitxi)", "Amatxi (Amabitxi)" bi esanahi horiekin erabiltzen baitira zenbait herritan. Besterik gabe, zoriontzen zaituet zuen lan bikainagatik eta atsegin dut zuek agurtzeko aukera honekin.

Tomas Uribeetxebarria

Kaixo

Euskararen auto-ikasketarako metodoren baten bila nabil, alfabetatzea etxean egiteko balio dezakeena. Nire lagun batek euskara hitz egiten du, baina ez daki ez irakurtzen eta ez idazten. Interesa dauka ikasteko, baina ez daki nondik hasi. Badu ordenagailua eta internet.

Eskertzen dizuet edozein informazio.

Izan ongi

Miel

Kaixo:

Soy una chica de Navarra, euskaldun zaharra; ya sabéis lo que significa esto: que sé hablar mi dialecto, pero no sé ni leer ni escribir. Mi intención es empezar a aprender algo pero desde casa, ya que vivo en un pueblo pequeño de Navarra. Quisiera que me orientaseis sobre material que puedo utilizar para mi proceso de alfabetización.

Muchas gracias de antemano.

Jaso dugu zure kontsulta eta gure erantzuna hauxe da: alfabetatze mailan nor bere kasa egiteko moduko ariketak www.ikasbil.net atarian aurkituko dituzu, ezkerreko aldeko menuan, Atazak izeneko atalaren barruan, Murgilduz sakatuz gero. Hamaika ikasgaik osatzen dute Murgilduz materiala. Euskaraz irakurtzen laguntzeko testuak aurkituko dituzu, baita hiztegia, deklinabidea, aditzak... lantzeko ariketa ugari ere, zeuk bertan egiteko modukoak. Horixe da daukaguna. Lagungarria izango zaizulakoan, izan ongi.

Komiki hau ikus eta entzuteko, jo helbide honetara: www.ikasbil.net

Komikia

Txo!

Zure txokoa da hau, idatziguzu!

IKASBIL ATARIA: 2010EKO HAINBAT DATU INTERESGARRI

A2 **W** www.ikasbil.net atariak bisita **ugari** jasotzen ditu, baina bisitarien nondik norako **zehatzagoa** jakin nahian, HABEn egin den azterketaren emaitzak erakutsi nahi dizkizuegu. Hona hemen datuek erakusten digutena:

Nola etortzen dira erabiltzaileak IKASBIL.NET atarira

Trafiko zuzena	%39
Bilatzaileen bidez	%34
Erreferentzia bidez	%27

Bisiten jatorria

Euskal Herria (h+i)	517.344	Txile	289	Turkia	73
Espainia	56.684	Polonia	208	Errusia	69
Frantzia	1.855	Kolonbia	163	Portugal	66
AEB	1.773	Uruguay	160	Kanada	66
Argentina	927	Brasil	113	Txekia	65
Alemania	803	Belgika	113	Suitza	65
Italia	671	Irlanda	109	Finlandia	56
Erresuma Batua	467	(Jatorri ezezaguna)	93	Japonia	44
Mexiko	334	Herbehereak	89		

EUSKO JAURLARITZA PARISEKO EXPOLANGUES AZOKAN

B1 **O** tsailaren 3tik 6ra bitartean Parisen egin zen Expolangues hizkuntzen azokan hartu zuten parte Eusko Jaurlaritzako **ordezkariek**. Lau egunetan 22.686 lagunek bisitatu zuten hizkuntzaren eta kulturaren **alorrean** Parisen egin ohi den **erakusketarik** garrantzitsuen, eta euskarak ere izan zuen bere lekua azokan. Hain zuzen ere, Hizkuntza Politikarako Sailburuordetza, Etxepare Euskal Institutuak eta Azkue Fundazioak elkarrekin jarri zuten standean.

Pariserako bidaiak izan zuen beste helbururik, bertan **sinatu** baitzuten Lurdes Auzmendik, Eusko Jaurlaritzako Hizkuntza Politikarako sailburuordeak eta Hervé Trinquetek, Pariseko Euskal Etxeko lehendakariak, euskara **sustatzeko hitzarmena**.

Jaurlaritzako arduradunen hitzetan, azokak «euskara eta euskal kultura kanpora zabaltzeko eta munduko komunitate ezberdinen artean euskararen presentzia eza-gutarazteko balio izan du».

- 2011ko hizkuntza gonbidatua arabiera izan da.
- 22 686 bisita izan ditu.
- 11 542 profesional elkartu da bertan.
- 200 erakusketari bildu dira.
- 30 herrialdek eta 80 hizkuntzak baino gehiagok izan dute bere **ordezkaritza**.

ALOR.- Campo, ámbito. Champ.
ERABILTZAILE.- Usuario/a. Usager/ère.
ERAKUSKETA.- Exposición. Exposition.
GAITASUN.- Aptitud, capacidad.
 Capacité.
HITZARMEN.- Convenio. Accord.

OINARRI.- Base. Base.
ORDEZKARI.- Representante.
 Représentant.
ORDEZKARITZA.- Representación,
 delegación. Délégation.
SINATU.- Firmar. Signer.

SUSTATU.- Promover. Promouvoir.
UGARI.- Asko. Mucho/a. Beaucoup.
ZEHAZT.- Exacto/a, preciso/a. Exact/e.

Euskal Herriko lehenengo Baserri Antzokia Bizkaiko Txorierrin

B1 Kafe Antzokiak kultura eta aisialdirako gune eza-gunak dira herri eta eskualde askotan aspaldidanik martxan dauden proiektuak. Txorierrik ere laster batean edukiko du berea, baina bereziagoa izango da, Euskal Herriko lehenengo Baserri Antzokia izango baita.

Baserri Antzokiaren **egitasmoa**, TOTOAN izeneko, Txorierriko Euskara Elkarteen Federazioak (Tximintx, Lagatzu, Zorritzketan eta Arrekikili) eta Txorierriko Mankomunitateak (Sondika, Loiu, Derio, Zamudio, Lezama eta Larrabetzuko Udalek osatua) jarri dute abian.

Txorierriko Baserri Antzokia taberna-jatetxe-antzoki **tankera** duen azpiegitura izango du eta Bizkaiko Teknologia Parkean **kokatuko** da; Derion, hain zuzen ere. **Eraikinak** gune hauek edukiko ditu: eszenatokia, taberna, jatetxea, txokoak, batzar-gelak eta kanpoko azpiegiturak. Bertan, euskaraz egiten diren ekintza guztiek izango dute lekua: antzezlanak, erakusketak, bile-rak, kirola, ospakizunak, txapelketak...

Beste herri batzuetako egitasmoen aldean, hainbat berezitasun edukiko ditu Txorierrikoak. Horietako bat duen itxura berezia da. Txorierrin nekazari-eskualdea da izatez eta baserria du nortasun-**zeinu** edo ezaugarri. Horregatik ez da kasualitatea eredu hau aukeratu izana eraikinaren diseinurako. Kultura **egitarauari** dagokionez ere, bestelako Kafe Antzokiek eskaini ezin dituzten baliabideak eta ekitaldiak eskaini ahal izango ditu. Izan ere, barruko zein kanpoko ekintzak antolatzeak aukera egongo baita.

Kanpotarrentzat ere bai

Edozelan ere, Baserri Antzokiak txorierritarrei ez ezik bertara lan egitera datozenei ere eskainiko dizkie zerbitzuak. Eraikina Teknologia Parkeko lurretan altxatuko da eta horrek beste jarduera-eremu bat ekarriko dio proiektuari: enpresak, bertako langileak eta, lan-kontuak direla-eta, Txorierriraino hurbiltzen diren atzerriko bisitariak.

Beste alde batetik, lehenengo sektorea jarduera nagusia izan da urteetan zehar Txorierrin, eta lekua edukiko du azpiegitura berrian. Horrela, dastatze-salmentarako txoko bat zabalduko da, bisitariak zein bertokoek Txorierrin ekoizten diren nekazaritza-produktuak ezagut ditzaten. Sektore honi bultzada berezia emango bazaio ere, ez da Baserri Antzokian erakusleihoa edukiko duen bakarra, bigarren sektoreko enpresek ere euren eskaintza teknologikoa aurkeztu ahal izango baitute han.

Eraikin jasangarria

Baserri Antzokia udaberri honetan bertan eraikitzen has-teko asmoa dago eta 5.400 metro karratuko gunea osatuko du. Eraikinak solairu bi edukiko ditu: beheko solairuan, eszenatokia, barra, pista eta jantokia **atonduko** dira; eta lehenengo solairuan, berriz, gela batzuk egongo dira, euskal kulturaren inguruko ekimenak sustatzeko. Besteak beste, parkinga, zelaia eta hainbat txoko eraikiko dira kanpoko aldean (enpresek zein kultura eta kirol elkarteek erabili ahal izango dituzte).

Txorierriko Baserri Antzokiak energia **berriztagarrien** alde egingo du. Horrela, eguzki-energia baliatzeaz gainera, geotermia energia-sistema erabiliko da eraikina berotzeko. ■

Informazio gehiago:
www.baserriantzokia.com

Xabier Goienetxe:**“Euskaraz hitz egiteko ohiturak aldatu eta erraztasunak eman nahi ditugu”****Noiz eta nola bururatu zitzaizuen Baserri Antzokia egitea?**

Orain dela hiru urte hasi ginen lanean Txorierriko euskara elkarten federazioan, Totoan-en, euskarak erabilera-guneak behar dituelako. Ikusten dugu hemen euskararen ezagutza handia dagoela, baina erabilera askoz txikiagoa dela.

Zergatik da Baserri Antzokia? Txorierriko nekazari izaerarekin bat egitearren?

Orain arteko Kafe Antzokiak populazioaren **erdiguneetan** daude: Bilbo, Durango, Bermeo... Txorierrin osatzen duten sei udalerriak (Larrabetzu, Lezama, Zamudio, Sondika, Derio eta Loiu) batuta, baina, 20.000 biztanle gara. Hala, guk ezin dugu lan egin populazio handi baten erdigunean. Hortaz, arrakasta edukitzeko beste eredu bat sortu beharra genuen. Bestalde, gure kulturako musika eta antzerkia landu nahi genituen, baina ez horiek bakarrik: eraikinaren kanpoko aldean harri-jasotzaile, aizkolari, trikitixa, txalaparta... eta halako erakustaldiak egin nahi ditugu. Eta, horrez gain, enpresek gastronomia eta negozioak **uztartu** ahal izan ditzaten txokoak eskaini eta bertako nekazari-produktuak erakusteko gunea ere **egokituko** ditugu.

Nolakoa da euskararen erabilera Txorierrin?

Ezagutzari dagokionez, alde handia dago herritik herrira. Adibidez, Larrabetzun %80tik gorako ezagutza dago eta erabilera %50 baino handiagoa da. Gainontzeko bost herrietan, aldiz, ezagutza %50 ingurukoa da eta erabilera %20-25ekoa. Gaur egun jende askok ikasten du euskara, baina ez dago ohiturarik, ezta erabiltzeko erraztasunik ere. Eta guk erraztasunak eman nahi ditugu, ohitura horiek aldatzeko.

Herriz herri ibili zarete proiektua aurkeztzen. Zer moduzko harrera izan duzue?

Sei herritan egin ditugu aurkezpenak eta 400 pertsona inguru izan dira entzuten. Jendeak begi onez ikusi du egitasmoa eta prest dago laguntzeko. Une honetan, kidetze kanpainan ari gara lanean.

Zenbat bazkide behar dituzue?

Guk egindako aurreikuspenen arabera, lehenengo urtean 400 bat pertsona beharko genituzke, 20-25 elkarte, 60 bat komertzio eta hainbat enpresa. ■

Testua: Iker Barandiaran Zubiate (Arteman Komunikazioa)
Argazkia: Baserri Antzokia Fundazioa

B1

Esan Xabier Goienetxeren elkarrizketari buruzko hurrengo esaldiok EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Baserri Antzokia egiteko ideia duela hiru urte sortu zen.	☐	☐
2.- Txorierrin Kafe Antzoki gutxi daudelako egingo da Baserri Antzokia.	☐	☐
3.- Baserri Antzokia Derioko erdigunean eraikiko dute.	☐	☐
4.- Ekintza kulturalaz gain, badute asmoa bestelako erakustaldiak egiteko ere.	☐	☐
5.- Txorierrin gehiago dira euskara dakitenak erabiltzen dutenak baino.	☐	☐
6.- Baserri Antzokiaren helburu nagusia jendeari euskaraz aritzeko bideak erraztea da.	☐	☐
7.- Egitasmoaren aurrean mesfidantza ugari sumatu dute.	☐	☐
8.- 400 bazkide nahikoak izango dira egitasmoa aurrera eramateko.	☐	☐

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

ATONDU.- Prestatu. *Preparar.* Préparer.
BERRIZTAGARRI.- Renovable. Renouvelable.
EGITARAU.- Programa. Programme.
EGITASMO.- Proiektu. Proyecto. Project.
EGOKITU.- Adecuar, adaptar. Adapter.
ERAIKIN.- Edificio. Bâtiment.
ERDIGUNE.- Centro. Centre.
HARRERA.- Acogida. Accueil.
KOKATU.- Situar(se). (Se) situer.
TANKERA.- Itxura. Aspecto. Aspect.
UZTARTU.- Unir. Unir.
ZEINU.- Signo. Signe.

Nikolas Garaialde errotaria, irina biltzen

Orendaingo errota, lan eta lan

B1 Ugartetik Alegiarako bidean, Baliarrain **erreka**ren ondoan aurkituko dugu Orendaingo **errota**, urte askoren ondoren, **artoa** eta **garia ehotzen** jarraitzen duen Gipuzkoako errota bakarrenetako bat. Urak mugiarazten dituen burdinazko gurpilek jartzen dituzte martxan bi **errotarriek** lortzen dute artoa eta garia **irin** bihurtzea, hain gustuko ditugun **taloa** eta ogia egiteko erabiltzen diren **lehengaiak**, hain zuzen ere.

Belaunaldi berriak ere, errotari

Orendaingo errotak urte asko ditu, baina Ana eta Nikolas Garaialde anai-arrebak duela hiruzpalau urte hasi ziren errotan lanean. Aurretik, gurasoak aritu ziren, horien aurretik aitona-amonak eta horrela, atzera eginez, lau **belaunaldiz**.

Gero eta errota gutxiago daudenez, orduan eta lan handiagoa dago **errotarientzat**. Gainera, badirudi gero eta talo gehiago jaten ditugula **egun**. Garai batean, gure **arbasoek** besterik ez zeukatelako jaten omen zuten taloa, gosea asetzeko janaria zela esaten zuten eta gaur egun, ordea, kapritxotzat hartzen dugu taloa jatea.

Arto-irina eta gari-irina

Esan bezala, kapritxo bat da guretzat taloa eta etxeetan ere gero eta ogi gehiago egiten dela ematen du. Ondorioz, handia da irin-eskaria. Gainera, lehen herri guztietan zegoen errota eta nork bere baserriko artoa eramaten zuen zakua asto gainean jarrita, errotan **irin-tzeko**. Askotan, bertan zain egoten omen ziren bezeroak artoa eho arte, hainbat orduz. Beste batzuetan, arto-zakua utzi eta jada irindutako irin-zakua hartzen omen zuten.

Gaur egun, ordea, erosleak errotara bertara joaten dira irina eskuratzera, Garaialde anaia-arrebek ez baitute errotatik kanpoko banaketa egiten.

Zenbait, kapritxoz edo, beren artoa hartuta joaten dira errotara, baina normalena da bertakoa ehotzea. Anak eta Nikolasek etxean egiten dute lehengai hau eta horretaz gain, Nafarroatik ekartzen dute, ez baita nahikoa arto izaten.

Arto-irina eta gari-irina konparatuz gero, estimazio handiagoa omen du lehenak; gari-irina belaunaldi berrien kontua dela dio Anak, berria dena eta ondorioz, gari-irina ehotzen dutenik ere jende gutxi omen daki. Zenbaitetan, ikusitakoan erosten omen du jendeak.

Errotaria, galbidean den lanbidea

Garaialde anai-arreben hitzetan, lan handia eskatzen du errotak, zaintzen egon beharra dago eta beraz, jende gutxi omen dago gaur egun horretarako prest.

Bizimodua ateratzeko adina diru ere ez omen du ematen, lan osagarria da.

Nahiz eta taloa garestia den, kontua da esku-lana asko ordaintzen dela.

Urtean zehar, hainbat data dira garrantzitsuak errota-rientzat eta lan handia eskatzen dutenak. Garrantzitsue-na, zalantzarik gabe, San Tomas eguna da eta horrekin batera, Kilometroak, Nafarroa Oinez eta antzeko ospaki-zunak.

Gainera, errotak bere martxa darama eta ezin da aldatu edo **bortxatu**. Poliki-poliki egiten du lan eta ezin da **azkartu**. Lan handia dagoenean, ordu asko egon beharra dago, gaur eta egun, errotak lana bukatu arte itxaron egin behar baita.

Taloea, euskal festetan nagusi

Taloea, arto-irinaz egindako **opila**, gure baserrietako **jaketako** bat izan da urtetan. Gaur egun, ordea, azoka edota herriko festetan jaten dugu, batez ere, nahiz eta zenbait herri txikitako baserrietan oraindik ere jaten diren taloak.

Taloak prestatzeak ez du aparteko zailtasunik, baina **maina** hartu arte pixka bat aritu behar omen da. Agian, lehenengo aldian ez zaizkigu oso politak aterako, baina ez da **etsi** behar, bigarren saiakeran hobeto ateratzen direla esaten dute eta.

Saiatu nahi duenarentzat, hona hemen nola egiten den, pausoz pauso:

B1

Desordenan dituzu, ordea, taloea egiteko eman behar diren bost urratsak. Saia zaitez ordena egokia zein den idazten:

Nola egin taloea?

- Guztia nahastu eta eskuekin landu. Minutu batzuk eman behar ditugu masa edo oreka eskuez lantzen, biratzen, mugitzen... (Eskuetan eta ontzian itsatsita geratzen ez bada eta pilotak egiteko moduan baldin badago, ondo eginga dagoen seinale da).
- Ontzi batean arto-irina, ur beroa eta gatza nahastu behar dira. (Arto-irina irindu berria bada, hobeto).
- Pilotak egin (Gutxi gora behera eskuz jokatzeko piloten neurrikoak)
- Jarraian, txapa beroan **erre** taloea, bi aldeetatik. (Ekonomikan, txapan, plantxan, talo burdinar, zartaginean...). Erretzerakoan pixka bat **puztu** egingo dira taloak, masa ondo eginga dagoela eta irina ona dela adierazten omen du horrek.
- Oreaz egindako pilotak talo-**oholaren** gainean **zabaltu**, eskuekin **zanpatuz**.

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

Taloea txistorrarekin, hirugiharrekin, gaztarekin, txokolatearekin, esnearekin (gatz pixka bat botata), edo jan daitezke.

Gainera norberak egitea merkea da, 1,50 euroren truke kilo bat irin eros daiteke. Irin horrekin 8 edo 10 talo ateratzen dira gutxi gora behera. Horrek esan nahi du 6€ren truke 35 bat talo egiteko arto-irin eros daitekeela errotan. Edo beste modu batera esanda, talo bakoitzeko arto-irinak 20 zentimo inguru balio duela. ■

ARBASO.- Antecesor/a. Aïeul.

ARTO.- Maíz. Maïs.

AZKARTU.- Bizkortu. Acelerar. Accélérer.

BELAUNALDI.- Generación. Génération.

BORTXATU.- Forzar. Forcer.

EGUN.- Gaur egun. Hoy en día, actualmente. Aujourd'hui.

EHO.- Moler. Moudre.

ERRE.- Cocer. Cuire.

ERREKA.- Río, riachuelo. Ruisseau.

ERROTA.- Molino. Moulin.

ERROTARI.- Molinero/a. Meunier/ère.

ERROTARRI.- Muela, rueda de molino.

Meule.

ETSI.- Desistir. Renoncer.

GARI.- Trigo. Blé.

HIRUGIHAR.- Beicon. Bacon.

IRIN.- Harina. Farine.

IRINDU.- Hacer harina. Réduire en farine.

JAKI.- Janari. Comida, alimento. Aliment.

LEHENGAI.- Materia prima.

Matière première.

MAINA.- Maña. Habilité.

OHOL.- Tabla. Planche.

OPIL.- Torta. Galette.

PUZTU.- Inflar, hinchar. Gonfler.

TALO.- Torta de maíz delgada y de forma circular. Galette de froment ou maïs.

ZABALDU.- Extender. Étendre.

ZANPATU.- Aplastar. Aplatis.

Hemendik aurrera, egin dezagun euskaraz

B2 *Sortir de l'armari lingüístic* liburua, katalanez bizi ahal izateko **jarrera-gida** bat, kaleratu berri dute Ferran Suay eta Gemma Sanginés irakasleek. Bertan proposatzen diren ideia batzuk euskaratu eta hona ekarri ditugu, euskararen kasuan ere **baliagarriak** direlakoan. Helburu bakarra dugu: zuei aurkeztu eta gustuko badituzue, praktikan jar ditzazuela, hemendik aurrera lagun gehiagorekin egin dezazuen euskaraz.

Katalan **hiztunei** eskainitako liburua dugu *Sortir de l'armari lingüístic*, zenbait egoeratan hizkuntza-leialtasunak dakarren estresa **arintzea** helburu duena.

Egileen arabera, zenbait komunikazio-egoera **estresagarriak** dira **hizkuntza gutxituetako** hiztunontzat. Esate baterako, ez dakigunean aurrean dugun **solaskideak** guk esango dioguna ulertuko duen ala ez, eta ulertzekotan, elkarriketa guk aukeratutako hizkuntza berean mantendu nahiko duen ala **erosoago** gertatzen zaion gaztelania erabiltzeko duen.

Ferran Suay, Valentziako Unibertsitateko psikologia irakaslea eta Gemma Sanginés, psikologian lizentziatua, bilbotarra eta katalan-berria

Nola jokatu behar dugu egoera estresagarrien aurrean?

Zenbait teknika proposatzen dituzte egileek. Baina liburuan ez dugu pertsona guztientzat eta egoera guztietarako errezeta magikorik aurkituko. Liburuaren helburua hizkuntza-leialtasuna mantenduz zoriontsuago izaten laguntzea da, aipatu ditugun egoera estresagarri horiek sortzen duten nekea **saihesteko** tekniken bitartez.

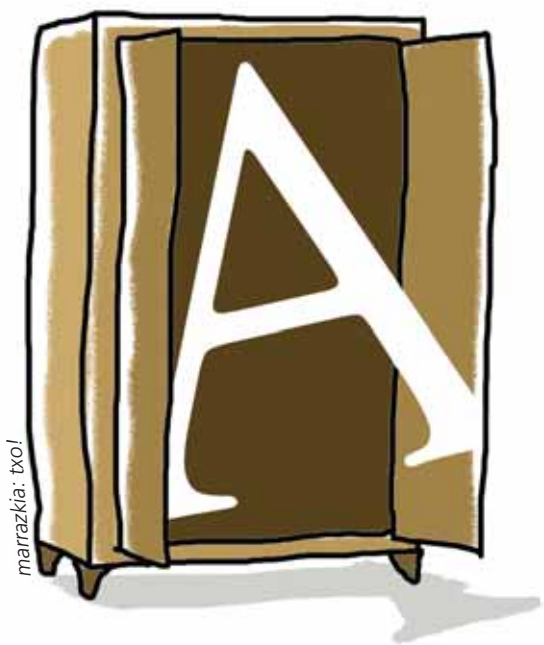
Orain aurkeztuko duguna da, esan bezala, euskaraz gehiago bizi nahi duten pertsonentzako gida bat, euskaraz ari direnean erosoago sentitu nahi dutenei zuzendutakoa.

1.- Has gaitezen ezezagunekin harremanetan jartzen garenean gertatzen dena aztertzen.

Identifika ezazu zein neurritan jotzen duzun gaztelaniara ezezagunak zaizkizun pertsonekin hitz egiten duzunean:

- a) **Iritzira:** pentsatzen duzunean pertsona hori ez dela euskaraz hitz egiteko gauza izango.
- b) Esaten badit edo jakinarazten badit ez duela ulertzen esan diodana.
- c) Gaztelaniaz zuzentzen bazait.
- d) Esaten badit ez duela euskaraz hitz egiten.
- e) Esaten badit ez duela euskara ulertzen.
- f) Gaztelaniaz hitz egiteko eskatzen badit.

2.- Erabilgarria da pentsatzea aurrean duzun hori zu bezain trebea dela nahi duena adierazteko. Ondorioz, euskaraz aritzeko asmoa manten ezazu, behintzat ulertzeko gauza ez dela adierazten ez dizun bitartean. Euskaraz hitz egiteko gaitasunik ez duela esaten badizu, horixe esan nahi du, ez, ordea, ez duela nahi zuk euskaraz hitz egin diezaiozun.

3.- Pazientzia izan ezazu. Seguruenik, deseroso ikusi-ko duzu zeure burua hasieran. Ohitura bat da gaztelaniara jotzea eta ohiturak zailak dira aldatzen. Denbora gutxi barru erosoagoa nabarituko duzu zeure burua elkarri-riketa elebidunetan eta beharbada, hasieratik harrituko zara zenbat jende topatuko duzun euskaraz hitz egiteko edo ulertzeko gauza dena. Askoz ere gehiago edozein aitzakia hartuta gaztelaniaz hitz egiten hasten zinenen baino.

Beste multzo garrantzitsua da harremana izan dugun jendea, edozein motatakoa izanik ere (ezagunak, bizilagunak, lankideak, lagunak, familia, bikotea...) orain arte zurekin gaztelaniaz aritu dena.

4.- Pentsatu zenbatek hitz egin dezaketen euskaraz komunikazioa **oztopatu** gabe, bai gai direlako euskaraz aritzeko bat arazorik gabe ulertzen dutelako.

5.- Erabaki pertsona horietatik zeinek egin nahiko lukeen aldaketa eta hasi zurekin euskaraz komunikatzen. Orduan:

- a) Balora ezazu zein den zuretzat horietako bakoitzarekin hizkuntza-aldaketa egiteak duen zailtasun-maila (0= zailtasunik ez; 10= ezinezkoa egitea)
 - b) Ordena itzazu errazenetatik zailenetara.
 - c) Has zaitez erraztat jo duzun pertsona hautatuz eta jarraitu banan-banan zerrendan dituzun besteekin gauza bera egiten.
- 6.- Ez iezaiozu eraso itzuli.

7.- Ez ezazu zure portaera justifikatu. Justifikatzen duzunean, besteak zure jokaera kuestiona dezan legitimatzen duzu eta ondorioz, kritikatzten edo azalpenak eskatzen jarrai dezan gonbidatuko duzu.

8.- Saihets itzazu ideologia, historia edo eskubide kontuak. ■

Hizkuntza-aldaketa egiteko aholkuak

- a) Aukera ezazu unea eta aukera (zein egunetan, zein baldintzatan) dagokion pertsonari proposamena egiteko.
- b) Presta ezazu zure argudioa, beti arrazoi subjektiboetan oinarrituta (gustatuko litzaidake, nahiago nuke, hobeto sentituko nintzateke, ilusioa egingo lidake...)
- c) Aurkez ezazu proposamena alderdi positiboak nabarmenduz. Adibidez: "Gehien errespetatu eta estimatzen ditudan pertsonekin euskaraz egiten dut. Zurekin ere gauza bera egitea gustatuko litzaidake".
- d) Galde iezaiozu zer pentsatzen duen eta entzun bere erantzuna. Ez da ultimatum bat, komunikazioa hobetzea baizik.
- e) Zure erantzunak presta itzazu, litekeena baita erresistentzia adieraztea. Azken finean, zaila da ohiturak aldatzea. Aldaketaren aurkako argudiorik ohikoenetako bat da deserosotasunarena da. Demagun lantokian egin nahi duzula aldaketa. Honelakoa izango litzateke, gutxi gorabehera, elkarri-riketa:

- *Kontua da deserosoago sentituko garela, ezta? Beti hitz egin dugu guk biok gaztelaniaz.*
- *Litekeena da hasieran deseroso sentitzea. Ondo iruditzen bazaizu, proba egin dezakegu eta hain deserosoa bada ezinezkoa gertatzen zaigula, beti jo dezakegu berriz ere gaztelaniaz hitz egitera.*

B2

Saiatu al zara inoiz zure inguruko pertsonaren batekin gaztelaniaz aritzeko ohitura aldatu eta euskaraz mintzatzen? Nola joan zen kontua? Lortu al zenuten aldaketa egin eta ohitura berrira moldatzea?

Konta iezaguzu zure esperientzia argitalpenak@habe.org helbidera mezu bat bidaliz eta trukean opari bat jasoko duzu.

ARINDU.- *Aliviar.* Alléger.

BALIAGARRI.- *Práctico/a.* Pratique.

EROSO.- *Cómodo/a.* Commode.

ESTRESAGARRI.- *Estresante.* Stressant/e.

GIDA.- *Guía.* Guide.

HIZKUNTZA GUTXITU.- *Lengua minorizada.*

Langue minoritaire.

HIZTUN.- *Hablante.* Parlant/e.

IRITZIRA.- *A ojo (de buen cubero).* À vue de nez.

JARRERA.- *Actitud.* Attitude.

LEIALTASUN.- *Lealtad.* Loyauté.

OZTOPATU.- *Dificultar.* Difficulté.

SAIHESTU.- *Evitar.* Éviter.

SOLASKIDE.- *Interlocutor/a.* Interlocuteur/trice.

Maialen Araolaza: “Operacion Triunfori esker, nire ibilbide profesionaleko adar gehienak batu ditut”

Testua: Iker Barandiaran Zubieta (Arteman)

Argazkiak: Endemol eta Maialen Araolaza

B1 Urtarrilean hasi eta bukatu berria den *Operación Triunfo* saioaren edizioko irakasleen artean euskaldun bat izan dugu: Maialen Araolaza eibartarra. *Pilates* metodoaren gaineko eskolak eman dizkie OT saioko abeslari berriei. Telebista barrutik ezagutzeaz gain, bere lan profila eta **zaletasunak garatzeko** aukera paregabea aurkitu omen du bertan.

Maialen Araolaza eibartarra, OT saioan irakasle

Operación Triunfo saioan irakasle lanetan aritu den bitartean, jende askok deitu eta idatzi dio Maialeni, **(1)**..... “Gurasoek

askotan esan didate Eibarren ezagunek kalean gelditu eta nigatik galdetu dietela eta Euskal Herriko **hedabide** batzuek elkarrizketatu naute, baina hemen, Bartzelonan, ez dit inork ezer esan. Zentzu horretan, lasai ibili naiz”.

Izan ere, hamahiru urte pasa dira Araolaza Bartzelonara ikastera joan zenetik, batez ere hiriak erakarrita. “Beti iruditu zait **erakargarria** Bartzelonako kultura eskaintza eta ikastea hona etortzeko nolabaiteko **aitzakia** izan zen”, azaldu digu barrez.

Fisioterapien sekulako eskarmentua

Bartzelonara joan zenetik hainbat urte pasa badira ere, **(2)**..... eta lan **esparruan bilakera itzela** izan du, Fisioterapia ikasi zuenetik hain justu: “Hasieran, mutualitateetan lanean ibili nintzen, baina handik gutxira Joaquín Blume, maila handiko kirolarien egoitzan hasi nintzen eta bi urte egin nituen han. Gero, Espainiako Belar Hockey Selekzioarekin hiruzpalau urte egin nituen munduko txapelketetan; eta Waterpolo eta Igeriketa taldekoekin ere ibili naiz”. **Eskarmentu** handia, beraz.

Maialen Araolaza, fisioterapeuta

OT saioko irakasle-taldea

Musika, lehenik eta behin, zaletasuna

Fisioterapiaz gain, baina, musika oso garrantzitsua izan da betidanik Araolazarentzat eta biolontxelo ikasketak egin zituen Bartzelonan, baita kantuko eskolak hartu ere. Are gehiago, **(3)**..... Horretaz baliatuta, gerora, Bartzelonako *Teatro del Liceo*-ko musikari eta abeslariak **artatzen** ibilia da.

Modu honetan, eibartarraren ibilbidea eta zaletasunak ezagututa, Operación Triunfoko eskolako irakasle zen Ninak bila ari zen profila aurkitu egin zuen: "Pilates metodoaren gaineko azterketa-saio batean ezagutu genuen elkar Ninak eta biok eta, dirudienez, **(4)**..... Buruan zeukan Pilates metodoa telebista-saio barruan integratzea eta handik gutxira programan lan egiteko deitu zidaten".

Araolaza oso gustura aritu da esperientzian parte hartzen eta ahalegindu ere egin da arlo mediatikoari ahalik eta garrantzirik txikiena ematen. "Eskolak ematerakoan, kamerak ispiluen atzean daude eta ez dira ikusten. Hori ikaragarri eskertu dut. Hala ere, egia da mikrofonoa jaritzeko unean grabatzen ari zirela gogoratzen banuen ere, **(5)**.....".

B1

Testuko bost pasarte atera eta hona ekarri ditugu, nor bere lekuan jar dezazun. Kontuan izan, ordea, BOST kendu ditugula, baina ZAZPI aukera ematen dizkizugula. Beraz, BI sobera daude.

- a) hiriarekin txundituta jarraitzen du
- b) bere maitasuna adieraziz
- c) baina Bartzelonan ez du inork kalean ezagutu
- d) ez zitzaidan batere zaila iruditu grabatzea
- e) deigarria egin zitzaion nire ibilbidea eta erakusten dudak musikarekiko pasioa
- f) eskolan zehar ahaztu egiten nuela
- g) orain dela urte batzuk Frantziara jo zuen musikarien patologiei buruzko graduondo bat egitera

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

Komunikabideen maltzurkeria

Ikasleak oso motibatuta egon dira eta hori oso lagungarria egin zaio irakasteko garaian: "Hamazazpi ikasle zintzo izan ditut, ikasteko izugarritzko gogo eta interesa izan dutenak. Saiatu naiz beren gorputzen jabe izan zitezen laguntzen, nola mugitzen garen jakin eta **etekin** handiagoa ateratzen, ariketa fisikoak hobeto egin eta abesterakoan onena atera zezaten. Oso pozik nago, saio honi esker, nire ibilbide profesionaleko hainbat adar batu ditudalako".

Saioa barrutik nola bizi izan duen galdetu diogunean, Maialenek aitortu digu, lehenik eta behin, ez duela telebistatik etxean, baina Internetetik egin diola jarraipena. Zenbaitetan, harrituta geratu omen da ikusi duenarekin: "Barruan gertatzen dena kontatzen dute, baina maltzurkeria pixka bat egon badago. Izan ere, laburpenetan azaldutakoa oso **bideratuta** dago, badirudi gidoi zehatz bat dutela eta horren arabera muntatzen dituztela bideoak. Tira, komunikabideen kontua izango da, ezta?".

Saioarekin lotuta, Maialen Araolaza gehien harritu duena da Operación Triunforen atzean egon den lan-taldea: "Jende asko, lan egiteko gogo handia eta giroa izugarria izan da; guztiok sentitu dugu pieza txiki garrantzitsuak ginela eta hori oso garrantzizkoa da". ■

AITZAKIA.- Excusa. Excuse.

ARTATU.- Atender, asistir. S'occuper de.

BIDERATU.- Dirigir. Diriger.

BILAKAERA.- Evolución. Evolution.

ERAKARGARRI.- Atractivo/a. Atractif/ive.

ESKARMENTU.- Experiencia. Expérience.

ESPARRU.- Ámbito. Domaine.

ETEKIN.- Rendimiento. Rendement.

GARATU.- Desarrollar. Développer.

HEDABIDE.- Komunikabideak. Medios de comunicación.

Moyens de communication.

ITZEL.- Ikaragarria. Impresionante. Impressionant/e.

MALTZURKERIA.- Falsedad, fraude. Astuce, ruse.

ZALETASUN.- Afición. Goût.

RAMON SAIZARBITORIAREN *HAMAICA PAUSO* ELEBERRIA

B1 BILBO ZAHARRA euskaltegiko ikasle-irakasleek “Klasikoen irakurraldi etenik gabea” antolatu ohi dute urtero, ikasturtearen amaieran, euren “Ikasleen jaia” ospakizunaren baitan. Munta handiko ekitaldia da, dudarik gabe, Arriaga antzokian burutu ohi dena: Hamabi ordu, larehun irakurle, berrogeita hamar eragile sozial...

Ekimen hau duela hiru urte hasi zen eta Axularren *Gero* liburuaren irakurraldiak eman zion hasiera. Bigarren urtean, Mogelen *Peru Abarca* liburua irakurri zuten. Hirugarrenean, Jon Miranderen *Haur besoetakoa* eta aurtan, berriz, Ramon Saizarbitoriaren *Hamaika pauso* izan da ekainaren 16an Bilboko Arriaga Antzokian irakurtzeko aukeratutako lana.

Irakurketa eta jaia. Konbinazio bitxi samarra iruditu arren, ez da harritzekoa. Izan ere, gero eta ikasle-irakasle gehiago dago euskal literaturaz gozatzen dena eta klasikoak irakurriz ongi pasatzen duena.

Zuk ere gauza bera egin dezazun animatu nahi zaitugu eta bide horretan laguntzeko, *Hamaika pauso* liburuaren gaineko hainbat proposamen aurkituko dituzu hurrengo orrialdeotan.

[Sekuentzia Didaktikoa]

Helburua gauzatzeko, hauek izango dira egingo dituzun lanak:

- Ramon Saizarbitoria idazlearen gaineko hainbat testu motz irakurriko dituzu eta bertan egile honi buruz adierazgarrienak iruditzen zaizkizun ezaugarriak idatziz jasoko dituzu.
- Ramon Saizarbitoriaren bi biografia labur irakurri eta bi testuen arteko desberdintasunak atzematen saiatuko zara.
- *Hamaika pauso* izenburua gaztelaniara nola itzuli den atzematen saiatuko zara eta eleberriri buruzko azalpen-testu batzuk irakurriko dituzu, liburuaren argumentu nagusiaren lehen hurbilpena zure hitzekin hainbat lerrotan osatu ahal izateko.
- *Hamaika pauso* eleberriko hainbat pasarte eta dagozkien pertsonaiak lotuko dituzu.
- Eleberriko hainbat gertakariri izenburu egokia jarriko diezu, aukeran emandakoen artetik hautatutakoan.

Sekuentziaren bukaeran, aukeran ematen zaizkizun lau jardueretatik bat aukeratu eta dagokion idatzia prestatuko duzu.

1 RAMON SAIZARBITORIA: LEHEN HURBILPENEA

Ramon Saizarbitoria idatzi zuen *Hamaika pauso* liburua. Bere biografia laburra irakurri aurretik, ordea, berari buruz hainbat argitalpenetan idatzitako pasarte batzuk irakurriko ditugu:

Euskal kultura gaur (Jakin, 1997) liburuan Joan Mari Torrealdaik euskal idazleen artean egindako inkestaren arabera, azken 20-25 urteotako 10 euskal obra "hoberenen" artean *Hamaika pauso*, *Espainolak eta euskaldunak*, *Ehun metro*, *Gizona bere bakardadean* eta *Ni ez naiz hemengoa* zeuden. Hau da, hautatuen erdiak zuzen-zuzenean gatazkari lotuak zeuden (beste bostak *Obabakoak*, *Otto Pette*, *Narrazioak*, *Babilonia* eta *Azukrea belazeetan* ziren). Ildo berean, inkesta horren arabera, hamar idazle "hoberenak" Bernardo Atxaga, Anjel Lertxundi, Ramon Saizarbitoria, Joseba Sarrionandia, Joan Mari Irigoien, Koldo Izagirre, Txillardegi, Joxe Austin Arrieta, Joxe Azurmendi eta Juan Mari Lekuona ziren.

Mikel Soto

"Ramon Saizarbitoria, euskal idazlerik onenetakoa eta dudarik gabe dotoreena, maisua da, halaber, gazteak eta xaharrak epatatzen, inor baino guayago eta iraultzaileago agertzen, tarteka".

Xabier Mendiguren Elizegi

"Euskal idazleen artean mirespen bat aitortu behar dut eta hori Ramon Saizarbitoria da. Ramonek goi sukaldaritza egiten du".

Arantxa Urretabizkaia

"Saizarbitoriaren eleberrak modernoak direla esaten denean, kontuan izan behar da nobelaren idazketaz ari garela".

Mari Jose Olaziregi

"Ezer baino lehen, Ramon gustatu zait oso istorio kontalari ona delako. Gainera beti aurkitzen du forma egokiena esan nahi duena esateko, eta bere aurkikuntza formalak batzuetan jenialak iruditzen zaizkit. Horrez gain, gaien sakontasunagatik eta gai sozialekiko sentiberatasunagatik ere oso atsegin dut. Gauza guztien azpian jendearen zoriontasuna nahi duela sumatzen da. Bere pertsonaia gaixoei sufritzen dutenean badirodi berak ere sufritzen duela haiengatik. Bere pertsonaiez urrikaltzen dela esango nuke".

Mikel Hernandez Abaitua

"Argitalpenetik argitalpenera denbora tarte luzea uzteko joera du Ramon Saizarbitoria, baina, era berean, literaturaren esparrura beti itzultzen da nobela mardul bat besapean duela. Asko dira idazle honen izena *Ehun metro*, *Egunero hasten delako* edo *Hamaika pauso*-rekin lotzen dutenak, besteak beste, nobela haietan erabilitako teknikak ezagun bilakatu dutelako Saizarbitoria. Euskal Herriko literaturan *Nouveau Roman* esatea Ramon Saizarbitoria esatea da, edo horrela izan da orain arte behintzat".

Estibalitz Ezkerra

"Berehala dakigu zer den Ramonena eta zer ez. Ramonek bere haragian bereganatu du hain propioa zaion estiloa. Ez da esperimientua, estiloa baizik. Nere ustez. "Egunero hasten delako" hartatik asko akabatu, pulitu du bere estiloa.

Angel Lertxundi

"Saizarbitoria euskal eleberraren modernizatzaile nagusi gisa kontsideratua izan da hainbat urtez. Gero, hemeretzi urtez isildu da. Lehen mailan egon eta Atxagaren fenomeno agertzen denean, bat-batean, baztertuta gelditzen da, eta ahantzia. Atxaga bihurtzen da euskal literaturako gunea, eta Saizarbitoria aspaldiko idazle bat. Bigarren mailakoa. Nire iduriko, Saizarbitoria idaztera bultzatu duen elementuetariko bat hori da, bere tokia galdu izana. Berreskuratu nahi izan du. Eta itzuli den Saizarbitoria lehen mailako eleberrak idatzi ditu. Ni, bere obran, xede horren, anbizio horren aztarnak aurkitzen saiatzen naiz. Lehia horren aztarna alegorikoak. Bi modelo literarioen lehia badago. Euskal literaturaren kontzepzio ezberdinak dituzte, gainera, biek. Ez dira ados".

Ur Apalategi

Testu motz hauek irakurrita, nolakoa irudikatzen duzu zuk Ramon Saizarbitoria idazlea? Aukera itzazu berari buruz adierazgarriak iruditu zaizkizun hitz, molde edo adjektiboak eta hemen idatzi:

.....

2 RAMON SAIZARBITORIAREN BIOGRAFIA: ZERTZELADA BATZUK

Egilearen bizitzari buruz zerbait zehatzagoa jakin nahian, bi iturri desberdinetara jo dugu. Hona hemen bi helbideotan Ramon Saizarbitoria buruz irakur daitekeen informazioa:

A testua

- Nobedadeak
- Bilaketa
- Literatura
- Heduntza
- Ipurbeltz
- Nor gara
- Eskaerak

Ramon Saizarbitoria

Beste liburuak:

- 100 Metro
- Bi bihotz, hilobi bat
- Bihotz bi
- Egunero hasten delako
- Egunero hasten delako (Portuko.e)
- Gorde nazazu lurpean
- Gudari zaharraren gerra galdua
- Urduridunak

Ramon Saizarbitoria

Ramon Saizarbitoria (Donostia, 1944). Soziologoa. Gizarte Zerbitzuen **arloan** liburu **ugari** argitaratutakoa. SIIS Dokumentazio eta Ikerketa zentroko zuzendaria. Bere traiektoria profesionala dela eta Eusko Jaurlaritzaren I. Sustatu **saria eskuratu** zuen 1994an. 60ko urteetatik aurrera euskal **hedabide** gehienetan hartu du parte. 1967an LUR argitaletxea sortu zuen beste idazle batzuekin batera, eta 70eko urteetan *Oh Euzkadi* Literatur aldizkaria. 1992an IV. Rikardo Arregi kazetaritza saria irabazi zuen. 1971n *Kapitaina* ipuin **aipagarria** argitaratu zuen *Hegatz* liburuan. **Nobelagile** gisa da, halere, ezagunago: *Egunero Hasten Delako* (1969), *Ehun Metro* (1976), *Ene Jesus* (1982) Kritika Saria, *Hamaika Pauso* (1995) Kritika Saria eta *Bihotz bi* (1996) Kritika Saria. *Aberriaren alde* (aberrriaren kontra) **saio** aipagarria 1999koa da. *Gorde nazazu lurpean* (2000) Kritika Saria eta Euskadi Literatura Saria 2001, *Gudari zaharraren gerra galdua* (2000), *Rossetti-ren obsesioa* (2001), *Bi bihotz, hilobi bat* (2001) eta *Kandinskyren tradizioa* (2003) dira egilearen azken liburuak.

AIPAGARRI.- Relevante. Remarquable.
ARLO.- Campo. Domaine.
ESKURATU.- Conseguir. Réussir.
HEDABIDE.- Komunikabide. Medio de comunicación. Moyen de communication.
NOBELAGILE.- Novelista. Romancier/ère.
SAIO.- Ensayo. Essai.
SARI.- Premio. Prix.
UGARI.- Ask. Mucho/a. Beaucoup.

Esan, irakurri berri duzun testuaren arabera, Ramon Saizarbitoria buruzko hurrengo esaldiok EGIA ala GEZURRA diren:

	EGIA	GEZURRA
1.- Ramon Saizarbitoria eleberrak baino ez ditu idatzi.	☐	☐
2.- Donostiarra da Saizarbitoria.	☐	☐
3.- Berak bakarrik jarri zuen martxan <i>Lur</i> argitaletxea.	☐	☐
4.- Olerkaria ere bada Ramon Saizarbitoria.	☐	☐
5.- "Ehun metro" filmaren gidioa idatzi zuen Ramonek.	☐	☐

B testua

ahotsak.com

Hemen zaud: [Aholak](#) > [Gazteak](#) > [Gizakiak](#) > Ramon Saizarbitoria Zabaleta

Ramon Saizarbitoria Zabaleta

[Donostia \(Gipuzkoa\) \(1944\)](#)

Biografia

Donostiako idazle **aski** ezaguna. Larramendi kalean bizi izan zen umetan. Aita Mutrikukoa zuen eta ama azkoitiarra. Bi **senide** ziren. **Fraide** korazonistetan ibili zen eskolan, ez oso gustura. Rikardo Arregirekin hasi zen kultur **jardueratan** parte hartzen, *Zeruko Argian* kolaborazioak egiten. *Jarrai* antzerki taldean ibili zen, baita irratan ere. Baina batez ere literatur jardunarekin eman zuen **zeresana**: "Egunero hasten delako" liburuarekin (1969) euskal nobelagintza modernizatu zuen; "Ehun metro" eta "Ene Jesus" etorri ziren **ondotik**, **berritzaileak** horiek ere. Lur argitaletxearen **bultzatzaileetako** bat da. 70eko **hamarkadaren** bukaeraren "Oh Euzkadi" aldizkaria ere sortu zuten Koldo Izagirrek eta biek. Soziologoa da ikasketaz eta ogibidez. Gros auzora ezkondu zen. **Etenaldi** luze baten ondoren, idazten jarraitu zuen; besteak beste "Hamaika pauso" eta "Gorde nazazu lurpean".

ASKI.- Nahiko. *Bastante. Assez.*

BERRITZAILE.- *Innovador/a. Novateur/trice.*

BULTZATZAILE.- *Impulsor/a. Promoteur/trice.*

ETENALDI.- *Pausa, interrupción. Interruption.*

FRAIDE,- *Fraile. Religieux.*

HAMARKADA.- *Década. Décade.*

JARDUERA.- *Actividad. Activité.*

ONDOTIK.- *Ondoren. Después. Après.*

SENIDE.- *Hermano/a. Frère, sœur.*

ZERESAN.- *Que hablar. Commentaires.*

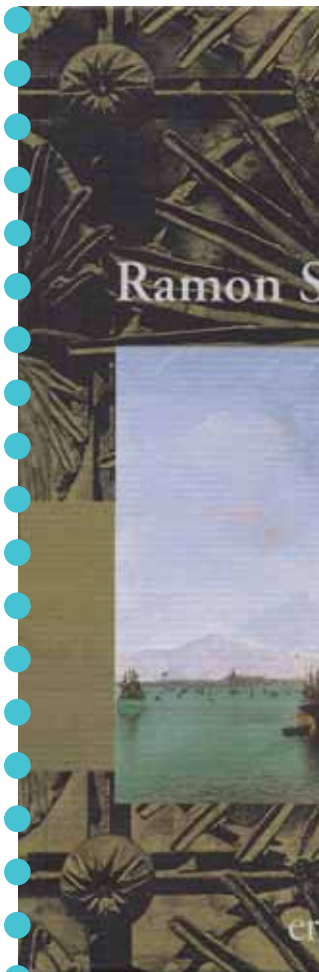
Konpara itzazu irakurri berri dituzun bi testuak eta esan:

1.- Zertan dira ezberdin bi testuok?

.....

2.- Zein izan da, zure ustez, bi testuok desberdinak izateko arrazoi nagusia?

.....

HAMAICA
Ramon Saizarbitoria

3 HAMAICA PAUSO ELEBERRIA

Hamaika pauso eleberraren edukiari helduko diogu orain, baina, ezertan hasi aurretik, izenburuari berari erreparatuko diogu.

Ba al dakizu nola itzuli zen liburuaren izenburua gaztelaniaz?

- a- *Once pasos*
- b- *Los pasos incontables*
- c- *Los once pasos*

Segidan, eleberrari buruz idatzitako hainbat testu irakurri ahal izango dituzu:

"Hamaika pauso" Ramon Saizarbitoria idazle donostiarrek idatzitako laugarren eleberria da, 1995ean argitaratutakoa Erein argitaletxearen bidez.

Oharra: *Atal honek istorio osoa edo amaiera argitzen du.*

Liburua Angel Otaegiren fusilatzea testuinguru modura hartuta dago idatzia. Tiro egin zuten pertsonen gain, lekukorik gabe hil zen Otaegi, eta bere bizitzako azken momentuen fikziozko berreraikuntza egiten entseatu zen Saizarbitoria nobela honetan. Dena dela, eleberrian Daniel Zabalegi izena eman zion, fikziozko-tasuna nabarmentzeko. Liburuko protagonista nagusia Iñaki Abaitua da, hiztegi bat osatzeko lanean ari den idazlea. Lan horretarako Bartzelonara joan eta Eduardo Ortiz de Zarate ETako militantea ezagutuko du. Honek muga gurutzatzeko laguntza eskatzen diotenean hasiko da bien arteko harremana eta apurka-apurka, Ortiz de Zarate Abaituaren bizitzan sartzen joango da. Nobelan Ortiz de Zarateren pertsonaia da Abaitua eta Zabalegiren arteko lotura zuzena. ETako kidea autoz eraman behar duen batean ikusiko du oso tarte laburrean Abaituak Zabalegi. Bere fusilatzearen ondoren kasuari buruzko xehetasunak biltzen hasiko da nobela bat idazteko asmoz.

Wikipedia

(...) Beste heriotzekin batera, Angel Otaegi da ardatz, bere bizitza trajiko-anonimoa. Pertsonaia-multzoari dagokionez, pertsona ezagun batzuk agertzen dira izen eta guztiz pertsonaia modura; beste batzuk erraz identifika litezke, nahiz eta izenez aldatuta egon. Mila istorio eta mila zati ditu *Hamaika pauso*-k errealtatea fikzioarekin nahasita korapilo etengabea eta sinesgarritasun eraberrituan. (...)

Mosaikoa eta grabitazioa
Euskaldunon Egunkaria, 1996-02-03
Amaia Iturbide

Hamaika pauso oso obra txalotua izan zen: gaztelanarako itzulpenaren arduradun Jon Juaristik haren belaunaldiko euskal eleberri handia dela esan zuen, eta Olaziregi bat dator belaunaldi baten isla delako baieztapen horrekin.

Eleberria narrazio baten narrazioa da, aurreko narratzaileei buruz mintzatzen den hirugarren narratzaile batek kontatua. Kutxa txinatarraren barru-barruan dagoen istorioa Daniel Zabalegi (Angel Otaegi pertsonaia historikoaren alter ego-a) 1975ean heriotza zigorra jasotako eta fusilatutako ETakidearen bizitzako azken egunen narrazioa da. Istorio hori berreraiki nahian dabil, hain zuzen, Iñaki Abaitua filologoa, eta aurreko guztia kanpoko narratzaile batek kontatzen du. Eleberraren gaia heriotzaren aurreko izua eta erabateko bakardadea da. Izu horrek kutsatzen du Iñaki Abaitua ere, eta ez da narrazioa amaitzeko gauza izango; hala ere, Aldekoaren esanetan, filologoaren porrota eleberrigilearen garaipena da.

Euskal Literaturaren Hiztegia — Idazlanak
Manu Lopez Gaseni

Hirurogeiko hamarkadan Ramon Saizarbitoriak euskal nobelari iraultza ekarri zion *Egunero hasten delako* deitutako obrarekin. Hurrengo urteetan *100 metro* eta *Ene Jesus* argitaratu zituen. Eta gero, euskal nobelaren mugak aurkitu bailituen, isiltasuna, ia hogeiki urteko mutualdia. Orain idazleak literaturarekiko zorra kitatu nahi izan duela ematen du testu luze eta latz honekin. 1975.eko fusilamenduak dira argumentuaren ardatza, eta hortik abiatuta azaltzen da zein eragin izan zuten gertaera horiek lagun batzuegan, batez ere Iñaki Abaitua izeneko pertsonaia konplexu eta kontraesanez betetakoan. Errealtatea eta fikzioa nahasiz (edo hobeto esateko, errealtatearen adabakiekin sortutako fikzioaz) belaunaldi baten kronika egiten digu, desilusiara daraman bidaian. Oroimena du horretarako lagun, eta oroimena lineala ez delarik, aurrera eta atzera saltoka dabilelarik, horrela aletzen zaizkigu kronika honetako gertaerak ere. Liburu sakona, patxadaz irakurtzekoa. Batzuetan irakurleak pentsa lezake aurrera jarraitzeko nobelaren kontra borrokatu behar duela; hala ere, laster konturatuko da lan garrantzitsu baten aurrean dagoela, pasarte batzuk benetan antologikoak baitira, eta ez bakarrik euskaraz idatzitako literaturan.

Isiltasunaren ondoren Javier Rojo /
El Correo, 1996-05-16

Eleberrari buruzko erreferentzia hauek irakurrita, berridatziko al duzu zeure hitzekin nobelaren argumentu nagusia?

.....

.....

.....

4 HAMAICA PAUSO ELEBERRIKO PERTSONAIAK

Eleberritik aukeratu ditugun pasarte batzuk irakurri ahal izango dituzu orain. Horietako bakoitzean pertsonaia baten gaineko deskribapena edo azalpena eskaintzen zaigu.

Iñaki Abaitua, hiztegi-egilea

Iñaki Abaituak ez zekien haur bati hitz egiten. Are gutxiago negarrez bazegoen. Gauean haurrak negarrez esnatzen dituen bakardadeak ikaritzen zuen bera ere.

13.or.

Iñaki Abaituak gorroto zuen barre-algara hura, zorionaren adierazpen gehiegizkoa iruditzen zitzaiolako, edo zorion gehiegizko baten erakuspen inozentea, beharbada.

15.or.

J.J. Lasa, psikiatra

J.J. Lasa psikiatraz oroitzen da: antiojoak bekokian, begi nekatuak igurtzeko ohiko keinua egiten. "Et muriemur" esan zuen hark ere, eta Hernani kaleko trafiko hotsak errubrika jarri zion esapidearen izugarriari.

Esku hutsak erakutsi zizkion, finak, delikatuak, "horixe dugu" adierazteko diagnostiko txar bat ematera beharturik balego bezala. Gero, besoak gurutzatuz, heriotzaz ohartzeak eraginiko errosario luzea aletu zuen: "Haurrak heriotzaz jabetzearekin hartzen du bere indibidualtasunaren kontzientzia", edo "gizona bere hildakoen sarraskiak ehorzten dituenetik da gizon" eta beste asko, ildo horretakoak. Irribarre egiten zuenean distiratsu ageri zitzaion beheko ezpaina, goikoa baino lodiagoa, eroria.

19.or.

Daniel Zabalegi, heriotza zigorra jaso eta fusilatutako ETAkidea

1942. urtean jaioa. 1,70 luze, 84 kilo. Hamabost irabaziko zituen atxilotu zutenetik epaitu arte igaro ziren zortzi hilabeteetan; baita atzera galdu ere, pelotoi aurrean bista finkatzeko magnolia adar bat aukeratu zuenerako. Ardo koloreko angioma batek estaltzen zion eskuinaldeko masaila, begi ondotik ezpain ertzera. Hortik zetorkion "muturbeltz" goitizena. Haren sumarioan azaltzen ziren poliziaren informetan hainbat aldiz irakurri ahal izango zuen bezala, "beste ezaugarririk ez".

13.or.

Susana, Iñakiren maitalea

Susana, berriz, mundu petral baten eredurik jatorre-netakoa izateaz gain, fisikoki ez zen oso erakargarria.

44.or.

Beheko ezpainak goikoa, zertxobait besterik ez bazen ere, gainditzeko modua -negarrez hasteko zorian zirudien- ez zitzaion sekula gustatu, eta gainerakoak ez zuen interes handiagorik: begi gatainkara txiki biziak, sudur harroak, gehienez ere neska polit bat definitzen zuten. Ilea oso motza erabili ohi zuen, tankera hartako aurpegi txiki eta biribil bati zegokionez. Gorputzez ez zen hain diskretua, eta estiloa zuen.

47.or.

Eduardo Ortiz de Zarate, ETAko militantea

Eduardo Ortiz de Zarate a. Edorta, Zator, Zapa, Zadorra, esaten zuen Daniel Zabalegiren sumarioan ageri zen poliziaren informeak. Gasteizen 1950ean jaioa. Ekonomialari ikasketak amaitu gabea. Beltzarana, aldizka bizarra luzatzen utzi ohi du. Ezaugarri, sudur gainetik gora bekokia gurutzatzen dion ebatondoa.

23.or.

Lot ezazu ondorengo esaldi bakoitza dagokion pertsonaiarekin:

1.- Kopetan orbaina du.

.....

2.- Bere aurpegiarekin bat datorren ile-orrazkera du.

.....

3.- Pisuarekin gorabeherak ditu.

.....

4.- Bakarrik egoteko beldur da.

.....

5.- Begiak marruskatzeko ohitura du.

.....

5 HAMAICA PAUSO ELEBERRIKO HAINBAT GERTAKARI

Liburutik hartutako hainbat pasarte dituzu orain ere irakurgai. Testu-zati bakoitzari buruzko izenburu bat idatzi dugu, testuei behar bezala lotzen saia zaitezten. Kontuan izan lau testu daudela eta sei izenburu. Bi, beraz, sobera daude.

- a) Zure besoetan gorde nahi dut
- b) Lekukoaren fusila
- c) Senideak kanpoan, maitalea barruan
- d) Emakume izan nahi duten gizonen teoria
- e) Euskaldun guztiak trabestiak dira
- f) Pelotoia prest

A testua

Ukatu egiten du eskaintzen zaion benda beltza, buruaren zirkun apal batez, eta begirada bere adrearentzat nahi lukeen lekukoaren bila galtzen zaio, alferrik. Aurrean, fusilek osatzen duten lerroa hertsiki egin da, hiltzaile bakoitzak besteen artean ezkutu nahi balu bezala. Masailak kulaten kontra estutu dituztenean jada, begientzako euskarri bila ahalegintzen da, ikararen zorabioaren ihesi, «*Apunten*» oihu ozena entzuten du. Hostoen firfirak burua itzularazten dio, ordea, eta zeru urdina dakusa.

84-85.orr.

C testua

Itzuli da Julia. Hatz txikienaren eta nagiaren artean eusten dion zigarroa erretzen, kea goseti irentsiz. Oinetan esertzen zaio Iñaki Abaituari, artilezko alfonbra zuriaren gainean, eta zigarroa uzten ez duten hatz gihartsuak haren hatzei lotzen zaizkie, gora egiten dute, xalto txikika, eserlekuaren albo batean abandonaturik daukan besoan zehar, leporen bila. Zehatzak dira hatz gihartsuen mugimenduak. Eta Iñaki Abaitua haragiaren tristeziak mintzo den kanta baten leloaz oroitzen da.

- Maitasuna egin nahi nuke –esaten du, zergatik jakin gabe, edan izanak ematen dion ausardiaz profitatzeko, besterik gabe. Nolanahi ere, egin nahi lukeen edo egin dezakeen azken gauza da maitasuna, ahituta sentitzen baita, une batetik bestera ingurune guztia zorabio batean bueltaka hasiko ote zaion beldur. "Besarkatu egin nahi zintuzket" esan behar ziokeen, norbaiten besoetan gordetzeko gogo baitu.

Baina "maitasuna egin nahi nuke" esan du, eta Juliak "nik ere nahi dut" erantzuten dio, belauniko jarritz, gerritik besarkatzen duelarik, altxa dadin. Gero, pausoa baldar, ibilera zalantzakor, sala gurutzatzen dute, Arantxa eta Ionon aurretik pasatzean –Ion etzana, ustez iluntasunean gordea, eta Arantxa zurrin, haren buruari magalean eutsiz, gorpu baten beilan bailegoen– haien begirada nabarmenaren deserosotasuna sentituz.

201-202

B testua

Egunero, gosalduta ondoren, Diego bela egitera iriten zen, eta umeak hondartzara jaisten ziren beren balde eta palekin. Egunero, halaber, haiek irten bezain laster, Susanak eta berak larrutan egiten zuten leihopeko sofa gainean. Otsanki onartu ohi zuen sexu saioa, haren sua baretzea gero eta zailago bazitzaion ere. Azkenerako higuigarri gertatu zitzaion haren aho txikia, muxin egiteko ateratzen zuen muturtuxoa, –"ez nauzu maite, ez nauzu batera maite, gaizto horrek"–. Higuigarri gertatu zitzaion aho hura, zabal-zabal egin eta, goseti, amaierarik gabeko mihia berearen bila luzatzen zuenean, berak estoikoki estuturik zeuzkan hortzen kontra.

261.or.

D testua

–Beharbada, hor datza euskaldunok jateko dugun zaletasun neurritz gainekoaren esplikazioa. Sabela emakume haurdunaren neurrira gizentzea lortzen dugun arte. Libreki espekulatuz, trabestismo era ezkutuko baten adierazgarri litzateke.

Hain zuzen ere, pontxo berdez jantziak esplikatzeko zuena:

–*Bueno, yo lo he debido de leer en alguna parte, y seguramente es pura especulación* –esan zuen norbait iraintzeko beldurrez–. *Alguien, no sé quién, decía que el hombre vasco se refugia en la sociedad huyendo de la mujer pero, precisamente para, poniéndose el delantal, asumir roles que son tradicionalmente femeninos.*

–*Una forma peculiar de travestismo que estaría en relación con una sexualidad cuando menos peculiar.* Berriro ere algarak.

–*No me digas que no lo sabías.*

–*No lo sabía, de verdad.*

34-35.orr.

A testua**B testua****C testua****D testua**

6 HAMAICA PAUSO ELEBERRIA: LABURBILDUZ

Sekuentziaren bukaeran gaude. Orain arteko jarduerak eginda, aukera hauek proposatu nahi dizkizugu, zuretzat egokiena dena har dezazun:

- 1.- Sekuentzia egin aurretik Ramon Saizarbitoria idazlea eta *Hamaika pauso* liburuaz zenekiena eta orain dakizuna konparatu eta jaso duzun informazio berria idaztea.
- 2.- Zure ezagun batek galdetuko balizu zein den *Hamaika pauso* liburuaren gaia, zer erantzungo zenioke? Gomendatuko al zenioke? Zergatik?
- 3.- Errepasa ezazu sekuentzian barrena bildu duzun informazioa eta osa ezazu testu bakar bat non irakurle batek Ramon Saizarbitoria idazlea eta *Hamaika pauso* eleberria deskubrituko dituen.
- 4.- Azkenik, irakurri duzun guztia kontuan hartuz, liburua irakurtzeko gogoia piztu al zaizu? Kontaiezaguzu zergatik.

Zure aukera edozein izanda ere, zure lana bidaltzera animatu nahi zaitugu, argitalpenak@habe.org helbidera mezu bat idatziz.

ERANTZUN-ORRIA

2 RAMON SAIZARBITORIAREN BIOGRAFIA: ZERTZELADA BATZUK

- 1.- GEZURRA
- 2.- EGIA
- 3.- GEZURRA
- 4.- EGIA
- 5.- GEZURRA

- 1.- Lehenak Saizarbitoria idazlea, egilea, aurkezten du, batez ere. Eta bigarrenak, berriz, bere bizitzari buruzko datu pertsonalak ere ematen ditu. Bigarren testua irakurlearengandik hurbilago dago hainbat molderi esker: "idazle aski ezaguna" "ez oso gustura" "Gros auzora ezkondu zen". Horretaz gain, aipamen ugari egiten ditu idazlearen bizimoduaren gainean: Larramendi kalean bizi izan zela umetan, gurasoak nongoak ziren, nora ezkondu zen...
- 2.- Testuak irakurle ezberdinek irakurriko dituztela.

3 HAMAICA PAUSO ELEBERRIA

b aukera da zuzena. Izan ere, *hamaika* zenbakia euskaraz izan baitaiteke, baita ere, "asko".

Hamaika pauso eleberraren protagonistetako bat Daniel Zabalegi da. Pertsonaia honen bizitzako azken momentuen fikziozko berre-irakuntza egiten du Saizarbitoria liburu honetan, frankismo garaian fusilatutako Angel Otaegi ETAkidearen fusilamenduarekin paralelismoa eginez.

Gogoan izan garai hartako azken fusilamenduak izan zirela Txiki eta Otaegi ETAkideenak, FRApeko hainbat kideenekin batera, Franko hil aurretik.

Baina liburuak benetako protagonista Iñaki Abaitua da, hiztegi bat osatzeko lanean ari den idazle-hiztegigilea. Bartzelonara joan eta Eduardo Ortiz de Zarate ETako militantea ezagutuko du han. Honek muga gurutzatzeko laguntza eskatzen dionean hasiko da bi pertsonaien arteko harremana eta pixkanaka, Ortiz de Zarate Abaituaren bizitzan parte izaten hasiko da.

Ortiz de Zarateren fusilatzearen ondoren, kasuari buruzko xehetasunak biltzen hasiko da Iñaki Abaitua eleberrari bat idazteko asmoz.

4 HAMAICA PAUSO ELEBERRIKO PERTSONAIK

- 1.- Eduardo
- 2.- Susana
- 3.- Daniel
- 4.- Iñaki
- 5.- J.J. Lasa

5 HAMAICA PAUSO ELEBERRIKO HAINBAT GERTAKARI

A testua	f
B testua	c
C testua	a
D testua	d

ELEBERRIARI BURUZKO HAINBAT ERREFERENTZIA:

Mari Jose Olaziregi, "Hamaika pauso": irakurketarako gonbitea. Jakin-90.zk. (1995)

Internet sarean:

<http://www.erein.com>

<http://www.ahotsak.com>

<http://www.euskonews.com>

<http://www.ehu.es>

<http://www.ikasbil.net> atarian: Ramon Saizarbitoria-rekin luze eta zabal, 1131. zenbakia, 3. maila, 2004/03/29.

<http://www.eitb.com>

A2 Sail honetako gonbidatu guztiei, euskara ikasten aritu direnean bizi izandako hainbat konturi buruzko galderak egiten dizkiegu, denei berberak. Zuetako asko bezalaxe, euskaldun berriak izanik erantzun digutena interesgarria gertatuko zaizuelakoan.

Marta Kopinska

Hogeita zazpi urte ditu gaur egun Marta Kopinskak, baina hemeretzi urte zituela hasi zen euskara ikasten bere jaioterrian, Polonian. Gaur egun, Gasteizen bizi eta irakasten du. Poloniarra izan arren, euskaraz bizi dela kontatu digu.

Zer ekarri zintuen Poloniatik Euskal Herrira?

Gauza askok, baina gehienbat euskarak berak. Oso hizkuntza polita da eta nire bizitzako une batean halako grina edo nahia sortu zitzaidan euskara ikasten hasteko eta... hementxe nauzue!

Zuk hogeita zazpi urte dituzu, poloniarra zara eta zure fakultatean euskara ikasteko aukera izan zenuen.

Bai, halaxe da. Ni berez Poznan herrikoa naiz, Poloniako herri bat da, nahiko handia, eta bertako unibertsitatean hasi nintzen euskara ikasten hemeretzi urte nituela, unibertsitateko karrera hasi nuenean.

Nora etorri zinen euskara ikastera, Euskal Herriko ze lekutara?

Beka batzuen laguntzaz etortzeko programa bat zegoen eta hainbat lekutara etortzeko parada izan nuen. Adibidez, Arantzazura, Lezaunera, Etxebarria... gero, nire kabuz ere ibili nintzen. Bizkaia aldean denbora luze eman nuen, Elantxoben, Laidan eta Gernikan, lanean eta uda pasatuz, eta orain dela bi urte Gasteizera etorri nintzen lanera, poloniera irakastera.

Beraz, zu gurea ikastera etorri zara eta, bide batez, zurea irakasten ari zara...

Bai, halaxe da.

Zenbat denbora daramazu Euskal Herrian?

Lau urte inguru, 2005. urtean etorri nintzen *Erasmus* egonaldia egitera Gasteizera eta bertan urtebete egin nuen fakultatean ikasten. Orain, fakultate berean ari naiz irakasten.

Harrigarria da benetan zein ondo hitz egiten duzun euskara!

Eskerrik asko! Beti izango dut zerbait gehiago ikasteko, baina lagun euskaldun asko ditut, baita mutil-laguna ere eta lanean ere asko erabiltzen dut euskara. Hauxe izaten da euskaldun berrion arazo nagusia, eskolan ikasitakoa kalera eramatea eta norekin hitz egin edukitzea.

Denbora gutxi behar izan duzu euskara ikasteko...

Lau urte daramatzat hemen bizitzen, baina euskara ikasten 19 urterekin hasi nintzen eta gaur egun hogeita zazpi urte ditut, beraz... atera kontuak!

Hasieran ez zen oso erraza izan, baina...

Hona etorri aurretik ezagutzen al zenuen Euskal Herria?

Bai, topiko batzuk ezagutzen nituen. Hemendik kanpo, ordea, jendeak gutxi daki Euskal Herriari buruz. Gehienbat, gauza desatseginak. Halako batean, interesa sortu zitzaidan hizkuntzari buruz gehiago jakiteko. Guri esaten ziguten euskara gaztelaniaren dialekto bat zela, baina halako batean konturatu nintzen bazeudela kontraesanak. Adibidez, zergatik San Sebastiangoa den norbaiti deitzen zaio donostiarra? Ikaskideekin batera pixka bat ikertu eta une hartan bertan jakin genuen euskara ez zela berez dialekto soil bat. Euskara ikasteko eta Euskal Herriari buruz gehiago jakiteko aukera sortu zitzaidanenean orduan eta gehiago gustatu zitzaidan.

Zer eman dizu zuri euskarak?

Asko, ez daukat hitz egokirik hori behar bezala adierazteko. Euskarak asko eman dit eta ematen dit. Ez dakit nik euskarari horrenbeste ematen diodan, baina...■

Testua: Iker Barandiaran Zubiare (Arteman komunikazioa)
Argazkiak: Josetxo Arantzabal

AMELIA BARQUIN: "Hizkuntzaren erabileran antzeman daiteke hiztunaren pentsatzeko eta mundua ikusteko modua".

B2

Amelia Barquin Mondragon Unibertsitateko HUHEZI fakultateko Kultura arteko Hezkuntza irakaslea da. Baina, horrez gain, aspalditik ari da generoen berdintasunaren gaia lantzen. *Euskararen Erabilera Ez Sexista* monografikoaren egilea da, eta emakume eta gizonekin lotutako estereotipoak, eta beroriek hizkuntzaren **erabileran** duten eragina **azaleratu** ditu.

Noiz hasi zinen hizkuntzaren erabilera sexista aztertzen?

Feminista naizen aldetik, beti interesatu izan zait gaia, beti aztertu dut nire inguruko errealitatea, beti izan naiz **zorrotza** ikusi eta entzun ditudan gauzekin. Gaztetan, ikusten nuen haurrekin hitz egiteko garaian oso modu ezberdinean jokatzeko gurela haur hauek neskak edo mutilak zirenean. Gaztelaniaz askotan agertzen zen generiko maskulinoaren gaia. Euskaraz desberdina zen; esaten zen euskaraz ez zegoela erabilera sexistarik, baina apur bat **sakonduz** gero, ikusten da ez dela horrela. Batez ere horrek **erakarri** ninduen. Duela 15 urte gaia sakonago **jorratzen** hasi nintzen. Geroago, aukera izan nuen EHUKo Berdintasunerako Masterrean parte hartze-ko, eta han hizkuntzaren erabilerrari buruzko modulu bat eman nuen.

Esan al dezakegu hizkuntza bat ez dela berez sexista?

Bai, kontu honen inguruko **ikuspegia** aldatu egin da. Lehen esaten zen hizkuntza batzuk besteak baino sexistagoak zirela, eta ranking moduko bat egin zen: gaztelania oso sexista zen eta euskara, berriz, apenas. Gerora ikusi da ez dela egokia hizkuntzei buruz honela hitz egitea. Erabilera da gakoa: erabiltzaileak aukeratzen du, hizkuntzak berak ez du ezertara **behartzen**.

Euskaldunok elebidunak izateak eragina al du erabilera sexistan?

Bai. **Burmuin** bakarra dugu eta dakizkigun hizkuntzak interakzioan daude. Hizkuntza batean honela jokatzeko duenak beste hizkuntzan ere berdin egingo du. Erabilerran antzeman daiteke hiztunaren pentsatzeko eta mundua, emakumeak barne, ikusteko modua. Arazo nagusia eduki semantikoan dago. Emakunderentzat idatzi nuen monografian hainbat adibide jarri nituen: adibidez, boleibol partiduan batean jokalariek neskak badira, "Gorputz ederrak hondartzan" argazki-oina ikusi izan dut artikuluetan. Horrek ez dauka hizkuntzarekin zerikusirik, hori idatzi duen pertsonaren ikuspegiarekin baizik. Eta hori **etengabe** gertatzen da. **Joera** zehatz batzuk **indartzen** ari gara. Hori gure errealitatearen **alderdi** bat da eta ez gara horretaz ohartzen.

Zein izan zen lehena, arrautza ala oiloa?; hau da, hizkuntzaren erabilera aldatuta mugituko dugu gizartea aldaketa baterantz, ala gizartea aldatu arte ez da hizkuntzaren erabilera egokituko?

Nik uste dut elkarrekin doazela biak. Nola hitz egiten dugun aztertu eta horrek zer ikuspegi duen atzean ikusita, saia gaitezke geurea birdiseinatzen. Baina erabilera

aldatzea zaila da, bestea aldatzen ez bada. Garrantzitsuena da konturatzea zein mezu ematen dugun uneoro, hurrei zer esaten diegun, gure artean... Horrek gure erabilera **fintzen** lagun dezake. Uste dut, poliki-poliki, ari garela ikasten.

"Euskararen erabilera ez sexista" gida eskuragarri al dago oraindik?

Bai, www.emakunde.euskadi.net webgunean doan deskargatzeko aukera dago. Nire asmoa ez zen oso **arauemailea** izatea. Hausnartzeko **parada** eskaini nahi nuen, batez ere.

"Esan ohi da euskaraz ez dela hizkuntzaren erabilera sexistarik gertatzen, baina ez da egia"

ALDERDI.- *Aspecto.* Aspect.
ANTZEMAN.- *Percibir.* Percevoir.
ARAUEMAILE.- *Normativo/a.* Normatif/ive.
AZALERATU.- *Sacar a la luz.* Faire émerger.
BEHARTU.- *Obligar.* Obliger.
BURMUIN.- *Cerebro.* Cerveau.
ELEBIDUN.- *Bilingüe.* Bilingue.
ERABILERA.- *Uso.* Use.
ERAKARRI.- *Atraer.* Attirer.
ETENGABE.- *Continuamente.* Continuellement.
FINDU.- *Afinar.* Affiner.
HITZUN.- *Hablante.* Parlant/e.
IKUSPEGI.- *Perspectiva.* Perspective.
INDARTU.- *Reforzar.* Renforcer.
JOERA.- *Tendencia.* Tendance.
JORRATU.- *Tratar.* Traiter.
PARADA.- *Aukera.* Opportunité.
SAKONDU.- *Profundizar.* Approfondir.
ZORROTZ.- *Severo/a, exigente.* Sévère.

Behin komunikabide batean irakurri nizun gaur egungo hiztegietan *mujer* hitzaren esanahi gisa *prostituta* agertzen dela askotan. Gehiegizkoa irudituz zitzaidan, baina egiaztatu ahal izan dut.

Ni ere harrituta gelditu nintzen. Hiztegiariak beren burua defendatzen dute esanez gizarteak hala ulertzen duela, baina ez da **bidezkoa**. Baina, ez al dituzte hiztegiak berrikusten? Era berean, hiztegietan **alu** hitzak oso esanahi negatiboak dauzka, **zakil** hitzak ez dauzkanak. Gauza horiek oso larriak dira, haurrek eskolan tresna horiek erabiltzen dituztelako.

Euskararen erabilera asimetrikoa aldatzen hasi al da?

Kontzientzia pizten hasi dela uste dut. Adibidez, nire 9 urteko alaba *Araban* *bagare* kantua ikasten ari da eta bera konturatu da une batean *denok anaia* *gara* esaten duela, *neba-arrebak* esan beharrean. Adibide asko daude, adibidez, Mikel Laboaren *Izarren hautsa*: *gizonen lana*, *gizonak badu...* *gizakia* esan nahi du. Hasi gara horretaz **ohartzen**.

Hortaz, adibidez, kantu sexista al da *Agur Jaunak*?

Desegokia da. Bilduta dauden pertsonak agurtu eta **adeitasuna** erakusteko modua bada, ez da egokia. Garai batean halako ekitaldietan gizonak bakarrik biltzen ziren, baina, zorionez, bada denbora emakume asko ere egon badaudela halako ekitaldietan.

Sexuen estereotipoan al dago arazoa?

Bai. Irudi horiek oso **hedatuta** daude: gizona da indartsua, publikoan agertzen dena, ekimenarekin lotua; eta emakumea, berriz, pasiboa da, itxurarekin lotuta dago, goxoa, liluragarria... Adjektiboak eta ezaugarriak hala banatuta dauzkagu.

Kazetari batzuek emakumeen abizen eta karguei ez diete gizonenei besteko garrantzirik ematen...

Bai. Donostiako Miramar Jauregian **ospe** handiko jardunaldi baten irekiera-ekitaldian izan nintzen. Aurkezleak, emakume batek, alkatea izen eta abizenarekin eta jauna aipatuta aurkeztu zuen; horren ostean, mahaian zeuden hiru emakume aurkeztu zituen, izena aipatuta bakarrik, ez abizenik eta ezta kargurik ere. Gainera, kargu garrantzitsuak dituzten emakumeak ziren. Seguruenik, lagunak ziren, baina, edonola ere, oso jarrera desegokia da. Emakumeak maitasunez har daitezke, baina ez esparru publikoan.

Gaur egungo eskoletan ez al dago andereñorik?

Andereño hitzak bi adiera dauzka: bata da emakume ezkongabea, eta gaur egun informazio hori lekuz kanpo dago. Garai batean, emakumeak horren arabera sailkatzen ziren, baina gaur egun ez. Hortaz, *andereño* hitza-

ren **adiera** hori desagerrarazi egin beharko genuke. *Maistra* hitzaren sinonimo moduan, berriz, erabil daiteke. Nahiz eta molde hori maistrak emakume ezkongabeak ziren garaitik datorrela jakin.

Euskarazko komunikabideetan ematen al da hizkuntzaren erabilera sexista?

Ez. Gehiago ikusten da eguneroko bizitzan eta telebistan. Adibidez, *Shin Chan* marrazki bizidunak, zentzu horretan, penagarriak dira, edo beste marrazki bizidun askotan nola egiten duten hika; beti maskulinoa da, agertzen diren pertsonaia gehienak hala direlako eta hori da txikiek ikasten dutena.

Mutil zein neskek izen bera edukitzeko aukera aldarrikatu duzu.

Bai. Askok ezinbestekoa ikusten dute argi izatea nor den nor, neska ala mutila den. Zergatik? Nik uste dut aurrerapauso bat eman behar dela, sexu-aukeraketan ere aldaketak handiak ematen ari gara. Etengabe eskatzen zaigu sailkatzeko, emakumea ala gizona den esateko. Baina, zertarako? Hori pertsona batzuen ikuspegia da. Nik ez dut behar hori sentitzen. Sua, Itsaso, Iraultza, Ibai... Zergatik emakume- ala gizon-izenak? Nork esaten du hori, tradizioak? Tradizioa ere **aldakorra** izan daiteke.■

ADEITASUN.- *Respeto, cortesía.* Déference.

ADIERA.- *Acepción.* Acception.

ALDAKOR.- *Variable,* cambiante. Changeant/e.

ALDARRIKATU.- *Proclamar.* Proclamer.

ALU.- *Vulva.* Vulve.

BIDEZKO.- *Justo/a, legítimo/a.* Juste.

HEDATUTA.- *Zabalduta.* Extendido/a. Etendu/e.

OHARTU.- *Konturatu.* Darse cuenta. Se rendre compte.

OSPE.- *Prestigio.* Prestige.

ZAKIL.- *Pene.* Verge.

Testuan **hitza** aurkitu.

Ondoren **4** azalpen irakurriko dituzu. Azalpenari dagokion **hitza** testuan aurkitu behar duzu.

Idatzi hitza segidan, adibidean egiten den bezala.

Adibidea:

0.- (1. galderaren erantzunean)

Hauta daitezkeen zereginetako bakoitza.

1.- (2. galderaren erantzunean)

Gauza edo arazo baten giltza.

2.- (3. galderaren erantzunean)

Era edo molde jakin batez aritzea.

3.- (5. galderaren erantzunean)

Gogoan behin eta berriro eduki, aztertu.

4.- (6. galderaren erantzunean)

Kezka bizia sortzen duena.

Aukera

.....

.....

.....

.....

.....

Marrakex, Afrikako atea

Testua (erredakzioan itzulia) eta argazkiak: Jesús Torquemada

☼ Djemaa El-Fna, Marrakex erdiko plaza handia.

C1 Marrakex hiriak badu bai zerbait, harrapatzen zaituen zerbait. Bai, jakin badakigu Djemaa El-Fna plaza inguruko arratsalderoko ikuskizuna turista **zuhurtziagabeei** dirua kentzeko egiten dela. Bateko suge-**sorgintzaileren** bati atera diozun argazkiarengatik ordaindu beharra, eta besteko **urketari** bitxiren bati ateratakoagatik ere **sosak** utzi beharra izaten da. Eta bale, turistentzako tranpa dira ere **kalesa** izeneko zalgurdiak. Baina **hasiberri-saria ordaindu** duzularik, eta plazan hara eta hona hasten zarenean, **jabetzen** zara marokoar asko daudela bertan, **ipuin-kontalariak** entzuteko gogoz, edo kaleko musikariekin belarriak **gozatzeko** asmoz, eta **kutunak** eta betiko botikak erosten dizkietela zoruan euren **generoa** zabaldu dutenei.

GENERO.- *Producto. Produit.*
GOZATU.- *Deleitar. Profiter.*
HASIBERRI-SARIA ORDAINDU.- *Pagar la novatada.*
Essayer les plâtres.
IPIIN-KONTALARI.- *Contador/a de cuentos.*
Narrateur/trice de contes.
JABETU.- *Konturatu. Darse cuenta. Se rendre compte.*
KALESA.- *Calesa. Calèche.*
KUTUN.- *Amuleto. Amulette.*
SORGINTZAILE.- *Encantador/a. Charmeur.*
SOS.- *Dirua. Dinero. Argent.*
URKETARI.- *Aguador/a. Porteur d'eau.*
ZUHURTZIAGABE.- *Incauto/a. Imprudent/e.*

🌟 Djemaa El-Fna plazan urketari tipikoak.

🌟 Alde zaharreko kale-kantoia.

Djemaa El-Fna menderik mende izan da Marrakex hiri-ko ardatz, eta **horrela dirau**. Ikuskizuna arratsarekin batera hasten da, eta gauera arte segitzen. Plaza hutsik dagoela dirudi, eta halako batean, gurdia hemendik, furgoneta handik, dena beteko dizute jantoki **ibiltariekin**. Hemengo txosnak dirudite, baina kontua ez da edatea, baizik eta bertako gastronomiarekin atsegin hartzea. Izan ere, Maroko herri musulmana denez, ez dute **begi onez ikusten** jendaurrean alkohola edate hori. Jatetxe askotan, hoteletan, badago aukera garagardoa edo ardoa edateko, baina **mozkorrik** kalean, hori ez.

Zoko edo azoka ugari dago hirian. Nahiz eta turistaz beteta izan, ugaritasun horri esker irudipena izango duzu hiriak bere **izaerari eutsi** diola, artisauek egin bezala egiten direla gauzak, **patxadaz**, azken mendeetan bezalatsu. Zokoak kale-labirintoak dira, bertan **aise** galtzeko modukoak. Zoko batean oihalak saltzen dira, oihalak besterik

ez, bestean espezieak bakarrik, eta bestea buztingintzari emana dago guztiz, eta hurrengoan metalezko lanparak baino ez dira saltzen. Beraz, espezialduak daude zokoak. Eskuz egiten da dena, makinarik gabe, eta **zamabere** preziatua da astoa oraindik.

Tradizioari eutsi dio hiriak, baina modernizatu ere egin da. Alde zaharreko monumentu eta zokoez gain, bada hiri berritu bat, kale zuzen eta zabalekin, eraikin **berritzatuekin** eta denda **dotoreekin**, nazioarteko marka-etxeak barne. Baina ezingo dugu ahaztu Maroko herrialdean gaudela, kaleko giroak behin eta berriz gogoratuko digu, eta nahasian ageriko zaizkigu zalgurdiak eta autoak, eta **janzkerari** dagokionez, emakumerik gehienak burua estalita daramate zapi batez, batez ere alde zaharrean, hirian europar erara janzten direnak ere badiren arren.

Eta hiri honetan interesgarriak dira ziberkafeak. Toki oso txiki batzuetan ordenagailu **dezente** sartu eta hantxe aritzen dira gazte-

txoak jolasean eta txateatzen. Eta hor biltzen dira atzerriko **senitarteekin** harremanetan jarri nahi dutenak ere. **Zirrara** sortzen du nekazari alfabetatugabe itxura duten andere zaharrak ikusteak, biloba ondoan eserita lagun dutela, Internet bidez hizketan European lanean duten seme-alabaren batekin.

Baina bisitaria beti itzuliko da alde zaharrera, **etenik** ez duen zalapartara, hiriko ezaugarri den gorri-arrosa koloreko adobeazko etxeak ikustera kale-tarteetan. Eta **ikusteke** dituen monumentuei **so egitera**. Kutubiari, adibidez. Dorre hau 70 m. luze da eta Sevillako Giralda dirudi. Ez da harritzekoa: almohadeen garaian egin ziren biak, eta Iberiar Penintsulan nagusi ziren arabiar marokarrak. Gibraltar Lurmuturreko **alde banatan** zirenek harreman handiak zituzten euren artean. Andaluziako langile eta artisauek ugari aritu zen Marrakex eraikinez osatzen, eta baita Andaluzian bertan ere, arabiar erako monumentuak jasotzen.

Menara lorategia, leku lasaia.
(Marrakex, kanpo aldea)

Zalaparta aipatu dugu, baina patxada ere eskaintzen du hiri honek bere lorategietan. Adibidez, Majorelle lorategian, hildako Yves Saint Laurent jostun frantsesarena izandakoa. Bada beste lorategi bat, guztietan nabarmenena, Menara, hiriaren kanpoko aldean. Urmaelean jauregitxo **teila** berdeduna **islatzen** da, eta atzeko Atlas mendi-lerroa! Horregatik turismo-bulego marokorrek gehien darabilten irudia da Menarako hori.

Marrakex basamortuaren **atarian** kokatuta dago eta Afrikako atea da. Lehenbizi, Atlas mendi-katea zeharkatu behar da, 2.000 m. baino gehiago dituen Tizi n'Tichkako igarobidetik eta handik aurrera Todra, Dades eta Draa haranetarako sarbi-dea dago. Sahara basamortua ere hortxe da, **gamelu**-multzoen lurralde, eta hiritik Niger ibaira bitarteko **zabaldi** handi horretan ibilitako merkatariena. Egun, **osteratxoak** egiten dituzte gameluek, turistak gainean dituztela. Zer egingo diogu bada, globalizazioaren **ajeak!** ■

C1

Errepara iezaiozu testutik hartu dugun esaldi honi:

0. Zoko batean oihalak saltzen dira, oihalak besterik ez.

Idea hori nola jarriko zenuke beste era batera? Guk honela jarriko dizugu lehena:

1. Zoko batean oihalak besterik ez dira saltzen.

2.

3.

4.

5.

Erantzun-orria: 45.or.

AISE.- Erraz. *Fácilmente.* Facilement.

AJE.- *Achaque.* Maladie.

ALDE BANATAN.- Alde bietan. *En ambas partes.* Des deux côtés.

ATARI.- Ate-aurrea. *Umbral.* Porche.

BEGI ONEZ IKUSI.- *Ver con buenos ojos.* Voir d'un bon œil.

BERRIZTATU.- *Renovar.* Rénover.

DEZENTE.- Asko. *Bastantes.* Assez.

DOTORE.- Apaina. *Elegante.* Élegant/e.

ETEN.- Geldiunea. *Pausa.* Pause.

GAMELU.- *Camello/a.*

Chameau/chamelle.

HORRELA DIRAU.- *Así sigue.*

Est toujours ainsi.

IBILTARI.- *Ambulante.* Anbulant/e.

IKUSTEKE.- Ikuskizun. *Por ver, sin ver.*

Être à voir.

ISLATU.- *Reflejar.* Réfléchir.

IZAERARI EUTSI.- Nortasunari eutsi.

Mantener la personalidad. Maintenir le caractère.

JAKINA.- Noski. *Por supuesto.* Évidemment.

JANZKERA.- *Vestimenta.*

Façon de s'habiller.

LORATEGI.- Loredia. *Jardín.* Jardin.

MOZKOR.- Hordia. *Borracho/a.* Ivre.

OSTERATXO.- Ibilalditxo. *Paseo.*

Promenade.

PATXADA.- Lasaitasuna. *Calma.* Calme.

SENITARTE.- Familiakoa. *Familiar.*

Membre de la famille.

SO EGIN.- Begiratu. *Observer.* Regarder.

TEILA.- *Teja.* Tuile.

ZABALDI.- *Extensión.* Plaine.

ZAMABERE.- *Animal de carga.*

Bête de somme.

ZIRRARA.- *Emoción.* Émotion.

ZOKO.- Zoco. Souk.

Jamixel, bakarlari eta Kalakan taldeko kide

B1

Jamixel Bereau da bera, baina bere izen artistikoa *Jamixel* da, besterik gabe. Kantari eta perkusionista, betidanik kantatu eta egiten du musika, baina duela 15 urte bilakatu zen ogibide. Hainbat taldetan jo du urteotan, perkusioa nahiz ahotsa jarritz. *Kalakan* taldeko kide izatea da aurrera eramaten ari den bere azken egitasmoa.

Thierry Biscary, Paxkal Indo eta Jamixel Bereau dira *Kalakan* taldea osatzen dute musikariak

Musika-munduan gazte hasitakoa

Bost urte zituela eman zuen bere lehen musika-emanaldia Jamixelek. Ikastolako jaialdian abestu nahi ote zuen galdetu zion bere andereñoak eta berak baietz esan zuen, abes-tea beti izan delako Jamixelentzat ekintza arrunta. Senpereko pilota-plazaren erdian mikrofono bat aurrean zuela eta plaza jendez beteta kantatu zuen, etxean balego bezala.

Jamixel, 5 urte zituela, Senpereko plazan kantari

Hamahiru urte zituela, bateria jotzen hasi zen. Ondoren, punk talde pare batean, Senpereko lagun batzuekin, *Ardi Krishna* eta *Hum*-ekin (punk-noisea). *Kukumiku* (dantzaldi trad/rocka) taldean kantari lau urtez aritu ondoren, bost urte eman zituen Patxi Perezekin *Patxi eta Batbiru* taldean, eta ondoren, *Patxi eta Konpanian* (trad/folka) eta *Triki Traka*-n (folk-rocka). Horietaz guztiez gain, dantzaldi tradizionalak egiten dituen *Saltoka* taldean ere aritutakoa da.

Bere proiektu pertsonalak, bakarkakoak, *Jamixel* izena du eta bere kasa egindako konposaketak ditu oinarri. Berak dioenez, autodidakta hutsa da Jamixel. Tarteka galdetu omen dio bere buruari ez ote lituzkeen eskola batzuk jaso behar, baina beldur pixka bat omen zion kontuari, ez baitzuen bere burua hezia ikusi nahi. Duela gutxi, ordea, bere gorputza hobeto erabiltzen ikasteko eta ahotsa babesteko irakasle batekin aritu da lanean. Teknika eta interpretazioa ez ditu inorekin landu nahi izan, bere bide propioa atzeman nahi duelako.

2010ean izan zuen bere lehen antzerki-esperientzia, aktore-lanetan, nahiz eta musika ere egin duen antzezlan horretan. Arrunt iragarria izan omen zen esperientzia, oso ona eta aberatsa, gauza anitz ikasi dituelako.

Kantari honi buruzko informazio gehiago eta hainbat kanta entzungai, helbide honetan:
<http://www.myspace.com/jamixel>
<http://www.myspace.com/kalakankalakan>

Kalakan egitasmoa

2010eko uztailean hasi zen jotzen Jamixel *Kalakan* taldean. Orduetik aurrera, diskoa prestatu eta grabatzen aritu ziren 2010eko Durangoko Euskal Liburu eta Diskoen Azokan aurkeztu zuten arte.

Euskal kantuaren mamitik zerbait modernoagoa ateratzeko asmoak bultzatzen du *Kalakan* taldea. Euskal tradizioa transmititu nahi du, baina bere eginez eta modernizatuz eta jende gazteari ere zerbait proposatzeko. Ahotsa eta perkusioa dira taldearen oinarri, baina txirula ere gehitu diote, nahi-ko modu arinean bada ere.

Thierry Biscary eta Paxkal Indo dira, Jamixelekin batera, *Kalakan* taldea osatzen duten musikariak. ■

B2 Segidan duzu Jamixelek berak idatzitako abesti baten hitzak. Beltzez aurkitzen dituzunak dagozkien sinoni-moei lotzen saiatu behar duzu.

topatzeko, miraritsua, eleak, entenditzen, pisutsu, legez, aldamenean, esna, ondoren, lasaitu

Argi ttiki bati

Eromenaren pean idatzitako **hitzak**.
 Bakarrik ezin dizu jarri burua honela alkoholak.
 Adimena bikoizturik bazenu **bezala**,
 baina ezin ulertuz zentzua joan zaizula.

Mundua agertzen bere neurri osoan.
 Harrotasun guziak **ulertzen** ere kusian.
 Hainbeste pito bizi nire inguruan,
 itsu egoiten direnak egia-aren parean.

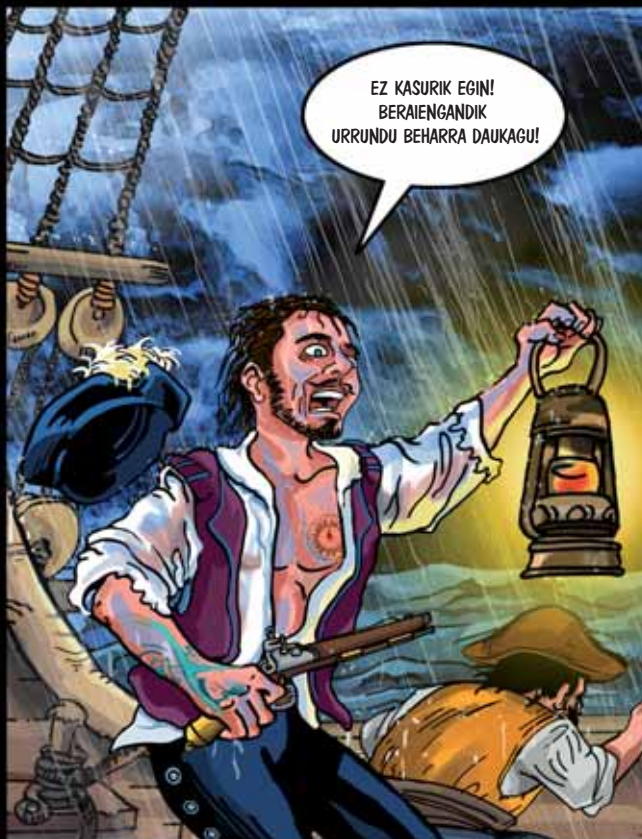
Errautsetan nago non sarrarazi naute?
 Gaixorik naizela denek isilik diote!

Neke **astun** baten menpe, ze gertatuko bihar?
 Indarrik gabe ere egin dezaket negar!
 Argi ttiki polit bat nuen **ondoan** behar,
aurkitzeko nire bidea egun ilunetan zehar.

Amodioaren pean idatzitako hitzak.
 Mundua agertzen dimentsio berri batean!
 Ez lotan baina ez **iratzarrik** ere,
 Iragan dugun lehen gau honen **ostean**.

Neke arin baten lehen izpitan egun,
 Zure besoen babesean ni, zuk **baketu** nauzu!
 Zu nire edabe **miresgarria** zara!
 Maitatu zaitudalako zu naiz azkenean ni...!

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 45. orrialdera.

EZ KASURIK EGIN!
BERAIENGANDIK
URRUNDU BEHARRA DAUKAGU!

MARINEL BATZUEK EZIN IZAN ZIOTEN TENTAZIOARI
EUTSI ETA ITSAS HANDIRA SALTO EGIN ZUTEN.

BANOAAAAA!

GIZON GAZTEAK ERAKARRI ETA HILTZEA
ZUTEN HELBURU SIRENA EDER HAIEK.

ZORIONEZ, SIRENEI BEGIRA EZ ZEGOEN BAKARRA
GASTON LEMAZAINA ZEN. EMAKUMEEKIKO ARRETA
EZARI ESKER, ITSASONTZIAREN NORABIDEA ZUZENDU
ETA ITSAS ZABALERA ATERATZEA LORTU ZUEN.

IZAKI EDERREK OIHU EGIN ZUTEN "ARRANTZA" ONA OSPATUZ.

NIRE AZALEAN SIRENAK TATUATURIK
IKUSI NITUEN GERO.

4. afala: Asturias inguruan sirenak topatu eta L'hirondelle de mer itsasontziko marinel batzuek beren buruak urefara botako dituzte, sirenen kantuari jarraituz. Galizia aldera nabigatzen jarraituko du, halere, ontziak.

Bidean, baina, kortsarioak azalduko dira eta borroka egin beharko dute. Marrazkiak eta gidoia: Amaia Ballesteros

33

1769KO URTARRILAREN 25A

SIRENEKIN IZANDAKO TOPAKETAREN ONDORIOZ, MARINEL GUTXIAGO ZEUDEN ITSASONTZIAN. KAPITAINAK PRESA ZUEN GALIZIARA IRITSI ETA ESPAINIAREKIN HARREMANETAN JARTZEKO, PORTUGALGO URETARA NABIGATU NAHI ZUELAKO.

BETI BAIMENA ESKATU ETA ERRESPECTUA ADIERAZI BEHARRA ERE DENETARAKO!

EZ DUT INGURUKO HERRIALDEKIN ARAZORIK IZAN NAHI. NAHIKOA DUGU ONTZIAN ZORTE TXARREKO KARTOGRAFO BAT EDUKITA.

ARRAINEN ARTERA BOTA BEHARKO GENUKE, KAPITAIN JAUNA!

NIK LANEAN JARRAITU NUEN, KOSTALDEA ETA BERE IZAKI MITOLOGIKOAK MARRAZTEN. TATUAIK NIRE BULARRALDERA ZABALDU ZIREN.

ARRATSALDE BATEZ, A CORUÑAKO HERKULESEN DORRERA IRISTEN ARI GINELA, L'HIRONDELLE DE MER ALDERANTZ ABIADA HANDIZ HURBILTZEN ARI ZEN FRAGATA BAT BEGIZTATU GENUEN.

INGELESAK DIRUDITE, KAPITAINA. KORTSARIOEK EZ DITUZTE ERRESPECTATZEN EZ BAIMENDUTAKO ONTZIAK EZTA ADISKIDE DIREN HERRIALDEETAKOAK ERE.

GOGOAK EMANDAKOA EGITEKO BAIMENA: LAPURRETA EGIN ETA ARPILATZEKO LIZENTZIA.

ARAZOAK IZANGO DITUGU. ARTILLARIAK, ZUEN POSTUETARA, DEFENDATU BEHARRA DAUKAGU!

TIRO!!!

B1

1.- Sirenak eta kortsarioak

Aukera ezazu kasu bakoitzean zein den erantzunik egokiena:

1.- Sirenak ikusitakoan...

- ☐ a.- beraingana joan zen igerian Etxahun.
- ☐ b.- urrutiratzeko gomendioa eman zien marinelei Etxahunek.
- ☐ c.- itsasontziko marinel guztiek beren burua uretara bota zuten.

2.- Sirenen helburua...

- ☐ a.- gizonak erakarri ez ezik hiltzea ere bazen.
- ☐ b.- gizonak ezagutzea besterik ez zen.
- ☐ c.- marinelak beraingana joatea zen.

3.- Gaston lemazaina(k)...

- ☐ a.- ez zen sirenen gustuko izan.
- ☐ b.- ez zen sirenen beldur.
- ☐ c.- ez zien sirenei erreparatu.

4.- Sirenek oihu egin omen zuten...

- ☐ a.- marinelak beldurtzeko asmoak bultzatuta.
- ☐ b.- ahalik eta marinel gehien erakartzeko asmotan.
- ☐ c.- lortutako arrakastaren gaineko poza adieraziz.

5.- Sirenekin topo egin ondoren...

- ☐ a.- gorputzean tatuaturik azaldu zitzaizkion Etxahuni.
- ☐ b.- lotara joatea erabaki zuen Etxahunek.
- ☐ c.- sirena bat tatuatzea erabaki zuen Etxahunek.

6.- Ontziko kapitainak...

- ☐ a.- Etxahun zorigabekoa dela uste du.
- ☐ b.- Etxahun uretara bota behar dutela pentsatzen du.
- ☐ c.- kortsarioen gaineko kezka adierazten du.

7.- Etxahunen tatuaiak...

- ☐ a.- gero eta zabalagoak ziren.
- ☐ b.- desagertzeko zorian zeuden.
- ☐ c.- gero eta nabarmenagoak ziren.

8.- Halako batean...

- ☐ a.- fragata batek eraso zien.
- ☐ b.- fragata bat erasotzea erabaki zuten.
- ☐ c.- kortsario frantsesekin topo egin zuten.

9.- Kortsarioak...

- ☐ a.- oso abegitsuak ziren.
- ☐ b.- amore emateko prest zeuden.
- ☐ c.- ez zeuden beste herrialdeetako itsasontziak errespetatzearen alde.

10.- Kortsarioen erasoak...

- ☐ a.- erabat txikitu zuen Etxahunen itsasontzia.
- ☐ b.- txikizio ugari eragin zuen.
- ☐ c.- kontramaisua erail zuen.

A2

2.- Jarrera ezberdinak

Sirenekin izandako enkontruan pertsonaia batzuek erakutsitako jarrerak aztertuko ditugu orain. Lot ezazu jarrera definitzen duen adjektiboa dagokion pertsonaiarekin:

JARRERA

1. Lasaia
2. Tentagarria
3. Zentzuduna
4. Burugabea

PERTSONAIA

- a) Sirena
- b) Gaston lemazaina
- c) Marinelak
- d) Etxahun

A2

3.- Izenburu egokia jarri

Zein aukeratuko zenuke atal honetarako izenburutzat?

- a.- *Sugearen erasoa*
- b.- *Itsasaldi gorabeheratsua*
- c.- *Sirenak eta kortsarioak marinelekin bat*

Testua eta argazkiak: Juanjo Dorronsoro

Kubo-Kutxa Arte Aretoan: San Sebastian, esparru sakratu eta profanoari buruz. Imaginario garaikidea

GI Kubo-kutxako Donostiako zaindariaren irudia hartu da aitzakiatzat, sakratutasunaren eta profanotasunaren gaia aztertzeko. Fernando Golvano eta Javier Baldak, erakusketaren komisarioek, 76 artelan bildu dituzte San Sebastianekin erlazionatuak.

Sebastian, Frantzian jaiotako Milango militarra, IV. mendearen hasieran hil zen Diokleziano enperadorearen aginduz. Sebastian, geziek eragindako zauriei aurre eginenez, Dioklezianoren aurrera joan zen kristauen aurka egiten ari zen jazarpena gaitzestera. Enperadoreak, berriz ere, heriotzara zigortu zuen. Sebastianen gorpua Erromako kloaka batera jaurti zuten. Sebastian, oina-zeen aurrean erakutsi zuen baretasun eta etsipen kristauarengatik, santu izendatu zuten.

Martiriaren heriotza irudikatzeko margo eta eskultura ezberdinak landu dira mendeetan zehar. San Sebastianen imajina erdi biluzik, eta geziz josita, azaldu izan digute. Ez da egongo elizetako aldareetan, hainbat aldiz, erdi biluzik, gauzatutako beste martirien irudirik.

Kubo-kutxako erakusketaren komisarioek San Sebastianen alde erotikoa hartu dute kontuan bereziki eta bere imajina fisikoaren eta figuraren edertasuna azpimarratu. Elizak bertutearen edo santutasunaren sinbolotzat hartu izan duen irudia, imaginario garaikideak eredu sexual bihurtu du. San Sebastianen imajina sakratuaren sekularizazioan zerikusi handia izan du gay kulturak.

"Sakratu" hitzaren esanahia "sacer" –apaiza– hitzetik dator. Arte sakratuak helburu hauek ditu: Jainkoaren handitasuna eta boterea gorai-patzea, ongiaren eta gaizkiaren presentzia erakustea eta premia espiritualei erantzutea. Zentzu honetan, jarduera profanoa sakratuaren kontrakoa da, ekintza hau ez delako erlijioso, mistikoa eta naturaz gaindikoa. Mircea Eliadek "Lo sagrado y lo profano" liburuan dio sakratutasunaren berezitasuna, agerpena dela.

Ikuspegi platonikoaren arau estetikoek eragin handia izan zuten men-debaldeko adierazpen artistikoan. Greziarrek Ongia, Egia eta Edertasuna identifikatu egiten zituzten. Elizetarako irudi erlijiosoak egiten hasi zirenean, arau hauek jarraitu zituzten, baina betiere ekintza morala estetikoaren

gainetik ipini nahian. Bizitza santua eraman zuten pertsonen imajinek ederak eta zintzotasunaren eredu izan behar zuten. Edertasun fisikoa izate birtuosoaren isla baitzen.

Egia da santuen irudiak ez direla espiritualitatearen adierazpen bakarrak. Pinturak, poesiak, musikak... ere badute sentimendu ez materialak edo transzendentalak eragiteko gaitasuna.

Erakusketa honetan ikusgai dauden artelan batzuk sakratu-profano-tasunaren arteko dialektikaren barruan kokatu dira, baina lan hauen esanahia ez da ondo ulertzen: Odon Elortzari egindako marrazkiek Zubietako errauskailua dela eta, Francisco Leiroren, Eugenio Ortizen, Carmen Calvoren, Roskubas anaien zenbait margo eta eskultura, besteak beste.

Kubo-kutxako erakusketa martxoaren 27ra arte izango da ikusgai. ■

"Donde había gallo ahora canta gallina", 1998 Equipo límite

"Sebastian II", 2002 Roberto Gonzalez

ARGITALPEN BERRIAK

B1 Jon Arretxe
7 kolore
Erein, 2010

Zazpi dira *7 kolore* liburuaren atalak: beltza, grisa, horia, gorria, berdea, urdina eta zuria. Beltzak eta zuriak, ibilbidearen hasiera eta amaiera ezartzen dituzte, eta oso agerian uzten dute zein desberdina den heriotzaren ikuspegia kultura desberdinetan: Mendebaldean, bidearen amaiera iluna da heriotza. Ekialdean, berriz, beste argi bateranzko abiapuntu.

Istorioek idazlearen benetako bizipenak kontatzen dituzte, munduan zehar ikusi dituen errealitate desberdinak.

Pertsonak nagusi dira istoriotan, baina, narrazioez gain, bestelako osagarriak ere baditu *7 kolore* lanak. Izan ere, atal bakoitzak propio sortutako musika baitu, CD batean bildua. Soprano batek, tenor batek eta baxu batek jartzen diote doinua kolore bakoitzari, piano-jolearen laguntzaz.

7 kolore lana hirukoitza dela esan daiteke, idazle baten, ilustratzaile baten eta musikagile baten elkarlanaz sortutakoa baita.

B1 HASERRETU ZAITEZTE!
Stéphane Hessel
Denonartean, 2011

"Indignez-vous!" izeneko liburuak ikaragarritzko arrakasta izan du Frantzan, baina, era berean, polemika sortu du aldeko eta aurkako iritzia dituztenen artean. Filosofoa da bere egilea, Stéphane Hessel, frantses erresistentziako kide izandako idazlea. 93 urte ditu Stéphanek eta gizon apal bezain benetakoa da.

Gazteei zuzendu die bere lana eta asaldatzeko deia egin die, balore finantzarien diktaduraren aurrean haserre daitezten. Hasselentzat, etsipena da bizi dugun arriskurik handiena. Hausnarketarako aldarrikapen garbia egiten du liburuak.

Euskaraz irakurtzeko aukera dugu orain, Inma Errearen itzulpenari esker eta Denonartean argitaletxearen eskutik.

A2 UNE
AKUSTIKOAK
Eta bestelako uneak
Baga-biga, 2010

2004an sortu zen *Une* talde bizkaitarra eta orain aurkeztuko dizuegun lana beren hirugarren diskoa da. Izen luzea du: "Akustikoak eta bestelako uneak" eta ezohikoa da, aurreko bi diskoetan entzun ahal izan ditugun kanta batzuk biluztu eta beste modu batera jantzi baitituzte. Honek agerian utzi du, are nabarmenago, ahotsaren indarra abestietan.

Diskoaren lehenengo abestia aukeratu dugu tarte honetara ekartzeko, bere hitzen bidez proposatzen dizugun ariketa egin dezazun.

B1 Abestiaren hitzetako batzuk beltzez nabarmendu ditugu. Segidan, hitz horien sinonimoak dituzu. Lot itzazu eta bikote egokiak egin.

Min

Bueltak ematen nire honetan,
 alde ona ikusi nahian,
 neure burua engainatzean,
 bakerik ez! Airerik ez!
 Bueltak eta bueltak neure artean,
 irtenbiderik gabeko bideak,
amaierarik ez duen zera,
 ni, izorratuta.
 Alde batetik beste batera,
 ezin bilatu nire postura,
 ohe guztia niretzat baina,
lekurik ez, lorik ez!
 Begiak itxi eta segidan
 aurpegi bat eta **irudimena**,
 beste gauzarik ez dut barnean,
 ni, **izorratuta**.

Eta **min** mila
 Eta hil mina
 Eta bizitza bizitzeke
 Eta ni hemen sutan
 Eta izarrak
 Eta **izarak**
 Zure usaina galtzen doa
 Maitemindurik zutaz
 Ni zutaz!
 Ni sutan!
 Eta min!
 Eta **ikarak**
 Eta **indarra**
 Mina barrutik doanean
 Are **minkorrangoa**.

.....	Imajinazioa
.....	Tokia
.....	Nahigabea
.....	Mingotsa
.....	Maindiera
.....	Beldurra
.....	Bukaera
.....	Gogaituta
.....	Bira
.....	Kemena

Gose Zaldibian

LOGIKA-JOKOA

Irratian asko entzuten diren hiru abesti aukeratu ditugu. Datuen arabera, esango al diguzu zein postutan dagoen bakoitza, artistaren izena, nongoa den eta abestiaren izenburua?

Osa ezazu koadroa:

- 1.- Gose taldeak abesten du *Euskalakari* abestia.
- 2.- Shakira abeslaria Kolonbiakoa da.
- 3.- Hirugarren postua abeslari estatubatuarrentzat da.
- 4.- Lady Gaga abeslariak ez du *Loca* abesten
- 5.- Bigarren postua *Loca* abestiarentzat da.
- 6.- *Born this way* abesten duena Lady Gaga kantari estatubatuarra da.
- 7.- Lehenengo postuan talde euskalduna dago.

POSTUA	ARTISTA	ABESTIA	JATORRIA
1			
2			
3			

ARGAZKI-KLIK!

Supermerkatu batean ikusi dugu kartel hau. Irakurri arretaz eta esan ze akats ikusten duzun:

BA AL ZENEKIEN?

"Museo" hitzaren jatorriaz

Ptolomeok Alexandrian sortutako unibertsitatearen izena zen "museo". Izena aukeratzeko arrazoia: musei eskaini zitzaizela unibertsitatea, hauek baitziren jakinduriaren jainkosa greziarrak.

Alexandriako unibertsitatea

ESTEREOGRAMA

Ilusio optikoa da estereograma eta bere oinarrian dagoena da begiek ikuspuntu desberdinetatik irudiak jasotzeko duten ahalmena. Perspektiba desberdin horiek hiru dimentsiotako irudia sortzen dute eta gure burmuinak hala jasotzen ditu.

Era honetara begiratu behar zaie honelako irudiei: adi-adi begiratu behar zaie ikusmenak irudi hori gaizki fokatzen duen arte, orduan ikusi ahal izango baitugu hiru dimentsiotakoa.

Egizu proba irudi honekin. Zer ikusten duzu?

Zalantzarik sortu bazaizu, jo 46. orrialdera.

Kaslearen koaderno

HADE 418

EUSKARA HOBETZEN

Ale honetan, honako moldeak izango ditugu hizpide:

- Etxeberria harategia
- Seinale
- Adarra jo

Irakur itzazu azalpenak, eta ondoren, praktikarako proposatu dizkizugun ariketak osatu. Badakizu, bestalde, ikasbil atarian (www.ikasbil.net) ikas-materialen atalean aurki ditzakezula, argibidez eta entzungaiez horniturik.

1. atala: HOBETZEKO OHARRAK

[Etxeberria harategia]

Gauza jakina izan arren, gogora dezagun euskal hitzek ere badutela artikulua. Badutela artikulua, eta, jakina, hitz bat singularrean nahiz pluralean erabil dezakegula, hitz horri "-a" edo "-ak" edo "-ok" erantsita. Beraz, "mendi" bada hitza, singularrean "mendia" esango dugu, eta pluralean, berriz, "mendiak" edo "mendiok". Baina, inguruko hizkuntzak eta euskara zenbaitetan ez datoz bat artikulua erabileran. Adibidez, kontuz joka dezagun errotulu eta abarretan. Ez da jarri behar "sukalde", "sukaldea" baizik. Ez idatzi "batzoki", "batzokia" baizik; edo "gaztetxe", "gaztetxea" baizik. Eta, era berean, gaizki legoke "Etxeberria harategi" dioen errotulua, "Etxeberria harategia" jarri eta esan behar baita.

Irakurri berri duzun azalpena kontuan izan eta zuzen itzazu hurrengo esaldiok:

- 1.- Ez al zenuen gozokia nahi? Tori karamelu!
- 2.- Hainbat urte igaro eta gero, dibortzioa nahi zuela esan zidan, pentsa zer-nolako disgustu!
- 3.- Zer da gehien gustatzen zaizuna zuri? Niri, txokolate!
- 4.- Kartel berria jarri dute gure lantokian: "Bizkor informatika-zerbitzu"
- 5.- Jaialdiaren antolatzailea hauxe da: Txintxarri Kultur Elkarte.
- 6.- Mesedez, lagun ieza dazazu eta eman mailu!
- 7.- Amaia eta Josu ezkontzekoak omen dira, a ze ezusteko!
- 8.- Sendagileak esan dio flakatu nahi badu, hobe duela azukre ahaztea!

2. atala: ADISKIDE GAIZTOAK

[Seinale]

Seinalea (zerbait) adierazten, ezagutarazten edo nabarmentzen den zeinua da.

Esaterako,

Errespetuzko seinale xume bat

Gertari larri horren aurretik zeru-lurretan agertuko diren seinale harrigarriak

Bestalde, zerbait jakinarazteko, argibideren bat emateko erabiltzen den zeinu abenikozkoa ere bada.

Adibidez,

Bide-seinaleak

Argizko seinaleak

Alarma-seinaleak

Seinalea ezaugarria, adierazgarria ere izan daiteke.

Komeni da harako "barrabaskeriak" euskaraz argitaratzea, bizi delako seinale nabarmen baitira

Berandu den seinale

Lekukotasun horiek ez dira seinale pozgarrienak

Baina, zer gertatzen da honelako moldeekin?

Gizon horrek seinale du bizkorra dela

Bihurri xamarra al da? Molde hau euskarak bere-berea du baina, gaztelaniazko ordainean *señal* hitza nekez erabiliko genuke kasu honetan. Agian *Antzematen zaio* edo *nabaritzen zaio* moldeak gaztelaniazko ordainetik gertuago geratzen dira.

3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK

[Adarra jo]

Kalko oker bat eginez erabiltzen dugun esapide bat aztertuko dugu; hau da, "ilea hartu" esapidea.

Garbi dago gaztelaniazko "tomar el pelo" esapidearen okerreko kalkoa dela euskarazko "ilea hartu". Izan ere, "adarra jo" esan izan diogu beti euskaldunok iseka egiteari edo harpa jotzeari.

Adibidez: "ziria sartzen eta adarra jotzen". "Adarra jotzeagatik esan du". Hortaz, "adar-jotzea" isekari, harpa jotzeari, txantxari esaten zaio.

Eta, jakina, adar-jotzailea adarra jotzen duenari edota iseka-egileari.

Beraz, ile-kontuak ile-apaindegirako, eta ez pentsa esandako hau "adarjotzea" denik!

Itzul itzazu ondoko esaldiok "adarra jo" esapidea erabiliz:

- 1.- Me costó mucho darme cuenta de que me estaba tomando el pelo.
- 2.- ¡Qué tomadura de pelo! Hemos esperado durante dos horas.
- 3.- ¡No me tomes el pelo y dime lo que quiero saber!
- 4.- Mi amigo Luis es un bromista, siempre me está tomando el pelo.
- 5.- A Mikel le encanta tomar el pelo a la gente del trabajo.

IKUSIZ IKASI

Hona hemen 3.mailako ikasle batek "Gorputz perfektuaren bila" gaiaren gainean idatzi duen idazlana. Irakur ezazu eta egin ondoren proposatzen dizugun ariketa.

GORPUTZ PERFEKTUAREN BILA

Azken urteotan badirudi, gorputz perfektua edukitzea helburua dela. Gizona egotea, berriz, gaixotasuna dela esaten dute. Honez gain, gizona dagoenari gaizki begiratzen zaio.

Gero eta argalagoa egotea ondo ikusten da. Adibidez, gaurko gazteei "Modeloak" bezain argal egotea gustatzen zaie.

Dena den, nerabeak nahiz eta gorputza ederra izan, ez dira gustura aurkitzen bere gorputzarekin. Behin eta berriz, telebistak erakusten dizkigun gorputzak perfektuak dira, eta horiekin batera saltzen dizkiguten kremak miresgarriak dira. Bai gorputzarentzat, bai aurpegirentzat.

Dirudienetz eta medikuen arabera, gorputza ondo zaintzea oso ona da. Hau da, janariak landu eta ariketa fisikoa egin. Haiek esaten dute ordu bat ibiltzea egunero aski dela. Baina, jendeek hainbat dieta egiten ditu kontrolik gabe.

Besteak beste, ariketa egitean dietarekin bezala gertatzen da. Batzuk lanetik atera bezain pronto korrika egitera joaten dira, agian, bi ordu edo gehiago egingo dute eta ondorioz osasuna zaindu ordez, gaixotzen dira.

Beraz, jendeak diru asko gasta dezake kremak ematen edo kirola egiten edo gimnasiako aparailuak erosten ere.

Hainbeste telebista ikusi ondoren, nik uste dut galduta gaudela eta bertako hainbat gauza eskuratu nahi ditugula eta horrela bakoitzaren errealitatea galtzen ari da.

Ez dugu zimirrik eduki nahi, ezta zahartu ere, azaltzen den guztia pentsatzen dugu eduki edo lor ditzakegula. Eta telebista guri esker, etekin handiak lortzen ari da, eta hau ikusi ondoren telebista eta aldizkariak hauetako iragarkiak gero eta gehiago aterako dituzte.

Idazlana hobetzen

Idazlanean hobetu beharreko hainbat molde ekarri ditugu hona. Azter itzazu eta zuzentzen saia zaitez:

- 1.- Gero eta argalagoa egotea ondo ikusten da.
.....
- 2.- Behin eta berriz, telebistak erakusten dizkigun gorputzak perfektuak dira.
.....
- 3.- Bai gorputzarentzat, bai aurpegirentzat.
.....
- 4.- gorputza ondo zaintzea oso ona da. Hau da, janariak landu eta ariketa fisikoa egin.
.....
- 5.- Baina, jendeek hainbat dieta egiten ditu kontrolik gabe.
.....
- 6.- ondorioz osasuna zaindu ordez, gaixotzen dira.
.....
- 7.- jendeak diru asko gasta dezake kremak ematen edo kirola egiten edo gimnasiako aparailuak erosten ere.
.....
- 8.- nik uste dut galduta gaudela eta bertako hainbat gauza eskuratu nahi ditugula eta horrela bakoitzaren errealitatea galtzen ari da.
.....
.....
- 9.- azaltzen den guztia pentsatzen dugu eduki edo lor ditzakegula.
.....
- 10.- Eta telebista guri esker, etekin handiak lortzen ari da.
.....
- 11.- eta hau ikusi ondoren telebista eta aldizkariak hauetako iragarkiak gero eta gehiago aterako dituzte.
.....
.....

▶ IDAZTARAUAK

> LAU ZENBAKIAREN DEKLINABIDEA

Lau zenbakia deklinatzen dugunean, honela jokatu behar dugu:

- 1) *Lau* izena denean, bokalez bukatzen diren gainerako beste edozein sintagma bezala deklinatuko da: *lau, laua, lauak* (abs); *lauk, lauak, lauek* (erg), e.a.
- 2) Izenordain baten funtzioa duenean (alegia, sintagma berak bakarrik osatzen duenean), honelaxe deklinatuko da:

Lau

Mugagabea

lau
lauk
lauri
laurik
lautan
lautako
lautatik
lautara
lauren
laurekin
laurentzat
laurez

Plurala

laurak
laurek
laurei
—
lauretan
lauretako
lauretatik
lauretara
lauren
laurekin
laurentzat
laurez

- 3) Hau *lau* zenbakiari bakarrik dagokio eta ez *hamalau, hogeita lau, berrogeita lau* eta gainerakoei, hauen pluraleko deklinabidea *hamalauak, hogeitauak, berrogeitauak*, e.a. baita.

- 4) Analogiaz sortu diren *zazpirak, zortzirak* eta horrelakoak bigarren mailan utzi behar-ko lirake euskara idatzian, hauek bokalez bukatutako izenak bezala deklinatzen baitira: *seiak, seietan, seietatik*, e.a.

Adibidea: *Atzoko laurak etorri ziren, baina beste hamalauak etxean gelditu ziren.*

Zuzen itzazu oker dauden esaldiak:

- 1.- Nik dakidanez, lau arreba ditu Mikelek eta lauk dute ile horia.
- 2.- Laurarekin hitz egin ahal izateko lauetan deitu behar izan diot, ez behin bakarrik.
- 3.- Autoan joateko gehiegi garenez, gutako lauek oinez joan beharko dute etxera .
- 4.- Zenbat aldiz bisitatu duzu Iparraldea? Ni lauetan joan naizela uste dut.
- 5.- Nik dakidala, sei aukera ematen dituzte azterketa hori gainditzeko eta nik lauk huts egin ditut.
- 6.- Lana gutxitu zenez, lauei langabezian geratuko zirela esan zien nagusiak.
- 7.- Bilera hobeto antolatze aldera, lauen izenak eskatu nitzkion arduradunari, telefonoz abisatu nahi nien eta.
- 8.- Gemmak esan didanez, atzo etorritako lauk azaldu dira gaur ere.
Martxa honetan, bertan behera utzi beharko dugu ikastaroa.

07

- 1.- EGIA
- 2.- GEZURRA
- 3.- GEZURRA
- 4.- EGIA
- 5.- EGIA
- 6.- EGIA
- 7.- GEZURRA
- 8.- GEZURRA

09

- 2, 1, 3, 5, 4

13

- 1.- c
 - 2.- a
 - 3.- g
 - 4.- e
 - 5.- f
- Sobera, b eta d

26

- 1.- gakoa
- 2.- joera
- 3.- hausnartu
- 4.- larria

29

1. Zoko batean oihalak saltzen dituzte, hori bakarrik.
2. Zoko batean oihalak soilik saltzen dituzte.
3. Zoko batean oihalak baino ez dituzte saltzen.
4. Zoko batean oihalak baizik ez dituzte saltzen.
5. Zoko batean oihalak beste ez dituzte saltzen.
6. Zoko batean oihalez aparte, ez dute ezer saltzen.
7. Zoko batean oihala besterik ez dute saltzen.
8. Zoko batean oihalak saltzen dituzte, ez beste ezer.
9. Zoko batean oihalak saltzen dituzte, ez besterik.
10. Zoko batean oihalak saltzen dituzte, hori besterik ez.
11. Zoko bat oihalak saltzeari emana dago guztiz.

31

hitzak-eleak
bezala-legez
ulertzen-entenditzen
astun-pisutsu
ondoan-aldamenean
aurkitzeko-topatzeko
iratzaririk-esna
ostean-ondoren
baketu-lasaitu
miresgarria-miraritsua

35

- 1.- Sirenak eta kortsarioak
1.- b; 2.- a; 3.- c; 4.- c; 5.- a; 6.- c; 7.- c; 8.- a; 9.- c; 10.- b
- 2.- Jarrera ezberdinak
1.- b
2.- a
3.- d
4.- c
- 3.- Izenburu egokia jarri
Izenburu egokia **b** aukera da.

37

- Buelta-Bira
Amaiera-Bukaera
Lekua-Tokia
Irudimena-Imajinazioa
Izorratuta-Gogaituta
Mina-Nahigabea
Izara-Maindrea
Ikara-Beldurra
Indarra-Kemena
Minkorra-Mingotsa

38

LOGIKA-JOKOA

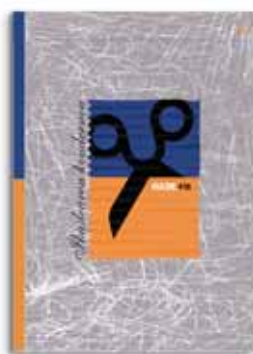
POSTUA	ARTISTA	ABESTIA	JATORRIA
1	Gose	<i>Euskalakari</i>	Euskal Herria
2	Shakira	<i>Loca</i>	Kolonia
3	Lady Gaga	<i>Born this way</i>	AEB

ARGAZKI-KLIK

Aureskia dago gaizki,
aurrekia legoke ondo.

ESTEREOGRAMA

Dinosauria ikusten da.

[40-41]

1. atala: HOBETZEKO OHARRAK

- 1.- karamelua!
- 2.- disgustua
- 3.- txokolatea
- 4.- zerbitzuak
- 5.- Elkartea
- 6.- mailua
- 7.- ezustekoa
- 8.- azukrea

3. atala: ESAERAK ETA ESAPIDEAK

- 1.- Askok kostatu zitzaidan adarra jotzen/ziria sartzen ari zitzaidala konturatzea.
- 2.- Hau da hau adarjotzea! Bi ordu eman ditugu itxaroten!
- 3.- Ez adarrik jo eta jakin nahi dudana esan!
- 4.- Nire laguna Luis adar-jotzailea da, beti ari zait adarra jotzen/ziria sartzen
- 5.- Mikeli izugarri gustatzen zaio laneko jendea adarra jotzea.

[42-43]

- 1.- Ongi ikusita dago gero eta argalago egotea.
- 2.- Telebista behin eta berriz erakusten dizkigun gorputzak perfektuak dira.
- 3.- Bai gorputzarentzat, bai aurpegiarentzat.
- 4.- gorputza ondo zaintzea oso ona da. Hau da, janariak lantzea eta ariketa fisikoa egitea.
- 5.- Baina, jendeak hainbat dieta egiten ditu kontrolik gabe.
- 6.- ondorioz, osasuna zaindu ordez, gaixotu egiten dira.
- 7.- jendeak diru asko gasta dezake kremak ematen edo kirola egiten edo gimnasiako aparailuak erosten.
- 8.- nik uste dut galduta gaudela eta bertako hainbat gauza eskuratu nahi ditugula eta horrela bakoitzaren errealitatea galtzen ari dela.
- 9.- azaltzen den guztia eduki edo lor dezakegula pentsatzen dugu.
- 10.- Eta telebista, guri esker, etekin handia lortzen ari da.
- 11.- eta hau ikusi ondoren, telebistak eta aldizkariak honelako gero eta iragarki gehiago aterako dituzte.

[44]

- 1.- laurek dute ile horia.
- 2.- lautan deitu behar izan diot
- 3.- gutako lauk oinez joan beharko dute etxera.
- 4.- Ni lautan joan naizela uste dut.
- 5.- nik lau huts egin ditut.
- 6.- lauri langabezian geratuko zirela esan zien nagusiak.
- 7.- lauren izenak eskatu nizkion arduradunari, telefonoz abisatu nahi nien eta.
- 8.- atzo etorritako laurak azaldu dira gaur ere.

EUSKARAREN GEOGRAFIAK,
GIZA GEOGRAFIAK,
EZ DU MUGARIK.
ERABILERAK EMATEN DIO
BIZIA ETA INDARRA.

2011ko AZTERKETA-DEIALDIA

Euskalduntzearen lehen, bigarren hirugarren eta laugarren mailak

<i>Lehenengo deialdia</i>	1.,2. eta 3. mailak	4. maila
Matrikulaldia	Martxoaren 30a/ Apirilaren 7a	Maiatzaren 4a-11
Onartuen behin-behineko zerrenda	Apirilaren 11	Maiatzaren 16a
Onartuen behin betiko zerrenda	Apirilaren 29a	Maiatzaren 27a
Proba idatzia	Maiatzaren 14a	Ekainaren 4a
Behin-behineko emaitzak	Ekainaren 10a	Ekainaren 23a
Ahozko proba	Ekainaren 16a-17a-18a Ekainaren 23a-24a-25a	Uztailaren 2a
Behin-behineko emaitzak	Uztailaren 11	Uztailaren 11
Emaitza orokorrak	Uztailaren 18a	Uztailaren 18a

HABEk www.habe.euskadi.net atarian emango du jakitera bi deialdiok egituratzeko antolatu den egutegia: matrikula-epea; onartuen behin-behineko zerrendak eta behin betiko zerrendak argitaratzeko egunak; proba idatziaren data; proba idatziaren emaitzak argitaratzeko eguna; ahozko probaren data; ahozko probaren emaitzak argitaratzeko eguna eta emaitza orokorrak jakinarazteko data.

HABEk egutegian azalduko diren egunak alda ditzake deialdiotako prozeduretan gerta litezkeen gorabeheren arabera, azterketaldirako matrikula-epeak izan ezik.

Otsailaren 28ko EHAAn argitara emandako otsailaren 3ko Ebazpenean jaso da honen guztiaren berri.

HABE

Deialdiaren testu osoa:

www.habe.euskadi.net